

Dunapost

IV.

Reggeli Ujság

Noviszád, 1938 november 23, szerda

Urednik - Szerkesztő
ANDRÉE DEZSŐ

19. évfolyam 320. szám

Őfensége Pávle régensherceg Londonban fontos gazdasági és politikai megbeszéléseket folytat

Az angol sajtó igen nagy jelentőséget tulajdonít a londoni látogatásnak

Londonból jelentik: Őfensége Pávle régensherceg Őfensége Olga hercegnővel hétfőn délután érkezett meg Londonba. A pályaudvaron a kenti herceg és hercegnő, valamint Kazidolac jugoszláv követ vezetésével a követség egész tisztikara megjelent fogadtatásukra. A Viktoria pályaudvaron nagy néptömeg jelent meg és üdvözölte a fenséges vendégeket.

A tegnapi reggeli londoni sajtó igen nagy figyelmet fordít Őfensége Pávle régensherceg és Olga hercegnő megérkezésének. Az összes angol lapok hangoztatják, hogy Őfensége a régensherceg londoni tartózkodása alkalmával a vezető angol politikai személyiségekkel fontos megbeszéléseket folytat, amelyek nemcsak a nemzetközi politikai élet kérdéseire, hanem a gazdasági ügyekre is kiterjed. Az esti lapok nagy cikkekben számolnak be a fogadtatás részleteiről és kiemelik azt a meleg és baráti üdvözlést, amiben Londonban része volt Őfensége Pávle régenshercegnek és Őfensége Olga hercegnőnek.

A Daily Telegraph azt írja, hogy Őfenségeik londoni megérkezése alkalmat nyújt a brit kormánynak arra, hogy közvetlen érintkezésbe lépjen egy balkáni állam tényleges kormányzójával.

A Daily Mail a következőket írja: Őfensége Pávle régensherceg tíznapos londoni tartózkodása alkalmat szolgáltat arra, hogy megbeszéljék mindazokat a kérdéseket, amelyek Nagybritanniát a balkáni államokkal kapcsolatosan érdeklik. Őfensége Pávle régensherceg és Őfensége Olga hercegnő londoni tartózkodásuk alatt Őfensége az angol király és királyné vendégei lesznek a Buckingham-palotában. Néhány napot valószínűleg a kenti hercegnél és hercegnőnél töltenek. A Beogradban kiadott hivatalos jelentés, amelyet Londonban is meg erősítettek, azt mondja, hogy Őfensége Pávle régensherceg londoni tartózkodása alkalmával politikai és gazdasági természetű ügyeket fog megbeszélni a brit államférfiakkal. Ugy tudják, hogy Őfensége Chamberlain miniszterelnökkel, annak párisi útja előtt fog még tárgyalni. Őfensége emellett fontos megbeszéléseket folytat az angol kormány több tagjával, valamint a brit kereske-

delmi élet kiválóságaival. A legutóbbi középeurópai események időszérivé tették a gazdasági és politikai kérdéseket, amelyek Jugoszláviának Nagybritanniához való összeköttetésére vonatkoznak ugyanis, mint a kisanant tagjára és ugyanis, mint önálló államra.

A Daily Mail rövidebb vezető cikkében is foglalkozik Őfensége

Pávle régensherceg megérkezésével és azt írja, hogy Őfensége fontos gazdasági természetű megbeszéléseket folytat a brit államférfiakkal és hogy e tárgyalásokkal kapcsolatosan a brit kereskedelmi összeköttetés Délkelet-Európa felé még jobb lesz az eddigénél.

A »Yorkshire Post« című tekintélyes angol lap ugyancsak vezér-

Vagyonelkobzások Ausztriában

A nép- és államellenes elemek vagyona az államra száll át

Bécsből jelenti a német távirati iroda: A birodalmi kormány rendelet útján Ausztriában is rendezte azok vagyona az elkobzását, akik nép- és államellenes törekvéseket segítettek elő. A rendelet értelmében el lehet kobozni olyan személyek és egyesületek vagyonát, amelyek a nép- és államellenes törekvéseket előmozdították, továbbá el lehet kobozni olyan dolgokat és jogokat, melyeket hasonló törekvéseknél felhasználtak. Az ilyen elkobzások kérdésében a birodalmi helytartó illetékes. Az elkobzott vagyon- tárgyakat Ausztria javára fordítják. A birodalmi belügyminiszter, illetve az általa megbízott hivatal állapítja meg, hogy milyen törekvések számítanak nép- és államelleneseknek.

Károly király és Mihály trónörökös Németországba utazott

A londoni tárgyalások füléligő eredménnyel jártak - monacotta a román külügyminiszter

Párisból jelentik: Hétfőn este hivatalos közleményt adtak ki Károly király és Bonnet francia külügyminiszter tanácskozásairól. A közlemény hangoztatja, hogy a tanácskozáson az általános délkelet-európai helyzetről, a francia-román gazdasági viszonyról és a bukaresti francia, valamint a párisi román követségnek nagykövetségi rangra való emeléséről volt szó. A végleges megállapodások előtt még néhány technikai természetű kérdést kell tisztázni.

Bukarestből jelentik: Petrescu Comnen román külügyminiszter, aki Károly királyt Londonba kísérte, a sajtó képviselői előtt a következőket mondotta:

- A londoni tárgyalások, amelyeket a király az angol kormány,

valamint az angol politikai és gazdasági élet vezetőivel folytatott, kielégítő eredménnyel jártak. Az angol mértékadó körök tisztában vannak Románia jelentőségével mind politikai, mind gazdasági tekintetben. Meg vagyunk győződve, hogy utunk eredményei már legközelebb nyilvánvalóvá válnak. Londonban nagy megértéssel találkozott Románia politikája, mely a barátaihoz való elvöröségen alapul, de nem zárja ki új baráti viszonyok létesítését sem.

Párisi jelentés szerint Károly király és Mihály trónörökös hétfőn este 10 óra 25 perckor elutazott Párisból és a németországi Sigmaringenbe indult, ahol meglátogatja Frigyes herceget, a Hohenzollern-ház fejét.

cikket közöl Őfensége Pávle régensherceg londoni utjával kapcsolatosan és ezeket írja:

»Őfensége Pávle régensherceg londoni látogatásától azt várják, hogy az inkább gazdasági, mint politikai jelentőséggel bír. A brit kormány elismeri, hogy Németországnak van a legtöbb érdeke a Balkánon. Ezek az államok azonban nem akarják azt, hogy teljesen a német gazdasági befolyás alatt álljanak főleg azért, mert ebben jövő fejlődésük szempontjából politikai és gazdasági nehézségeket is látnak. Jugoszlávia gazdaságilag szorosabb összeköttetésben áll Németországgal, mint Románia és ez a körülmény is fontos szerepet játszik majd Őfensége Pávle régensherceg londoni tanácskozásai során.

A ROMÁN KIRÁLY NÉMETORSZÁGBAN

Freiburgból jelentik: Károly román király tegnap délelőtt érkezett meg Párisból Freiburgba. Az állomásról Umkirch kastélyba hajtatott, ahol Hohenzollern herceg vendégeként vadászaton vesz részt.

Chvalkovszki nem lesz köztársasági elnök

Prágából jelenti a csehszlovák távirati iroda: A prágai kormány és a politikai pártok kiküldöttjeinek együttes értekezletén megállapodás jött létre arra vonatkozóan, hogy nem ragaszkodnak Chvalkovszkynak köztársasági elnökké történő megválasztásához, mert a mai helyzetben sokkal fontosabb, hogy a külügyminisztérium élén maradjon meg. Az új elnök megválasztására és az új kormány megalakítására vonatkozó tárgyalásokat a következő napokban tartják meg.

Amerika 12.000 repülőgépet gyárt

A Newyork Times jelentése szerint Washingtonban elhatározták, hogy az Egyesült Államok légi flottáját megerősítik. A következő két év alatt 12.000 katonai repülőgépet építtetnek, még pedig 9.000 gépet a szárazföldi hadsereg és 3.000 gépet a haditengerészet céljaira.

A lap szerint az amerikai kormány a hadikiadások költségeinek fedezésére új jövedelemadót akar kivetni.

Anglia földbérleteket akar adni a menekülteknek az afrikai gyarmatokon

Berlin barátságosan lévésnek tartandó, ha Párisban katonai szövetség jönne létre

Londonból jelentik: Az alsóház hétfő esti ülésén Noel Baker munkáspárti képviselő, az ellenzék szónoke a zsidóság és a faji kisebbségekről beszélt. Göbbels arról akar meggyőzni bennünket — mondotta —, hogy a zsidókérdés csak Németország belügye. Ha a kisebbségekkel szemben tanúsított eljárás csak belügy, akkor milyen jögon törődött Németország a szudétánemek sorsával? A szónok szerint ez a kérdés nemzetközi kérdés, amely még egy nemzetközi kérdést foglal magában, nevezetesen a menekültek megsegítését.

Baker képviselő határozati javaslatot nyújtott be, amely felszólítja a Házat, hogy fejezze ki mélyeséges együttérzését bizonyos Európában élő faji, politikai és vallási kisebbségekkel gyakorolt bánásmód felett.

Mander képviselő kijelentette, hogy a jelenlegi körülmények kö-

zött nem tevesztené el hatását, ha a hatalmak amerikai mintára viszahívják Berlinből diplomáciai képviselőiket.

Sir Samuel Hoare belügyminiszter a felszólalásokra válaszolva hangoztatta, hogy továbbra is hisz a német-angol meg egyezés lehetőségében és kitart a müncheni egyezmény mellett. Nem hajlandó más országok belügyeivel foglalkozni a menekültügyi kérdés azonban nemzetközi problémává vált. Közölte, hogy London keleti részében eltiltotta a zsidóellenes tüntetéseket, az Angliába beengedett zsidók nagy részének azonban tisztában kell lennie azzal, hogy Anglia csak átmeneti tartózkodási hely és mielőbb gondoskodniuk kell új lakóhelyről.

A Ház végül kézfelemeléssel elfogadta a munkáspárt határozati javaslatát.

Chamberlain beszéde

Chamberlain miniszterelnök H. Day képviselő kérdésére válaszolva kijelentette, hogy az angol kormány megvizsgálta, miként járulhatna hozzá Anglia gyarmataival együtt azokhoz a nemzetközi erőfeszítésekhez, amelyek célja a németországi kivándorlók beengedése és letelepítése. A gyarmati birodalmat illetően figyelembe veendő, hogy jóllehet a területe igen nagy, ebből nem következik szükségkép, hogy azonnal igen jelentékeny számú menekültet volna képes befogadni. Tanganyika és Brit-Uganda kormányzóit megkérdeztük, rendelkezésre bocsáthatnak-e a menekültekkel foglalkozó önkéntes szervezeteknek nagyobb földterületet jelentékenyebb méretű letelepedések céljaira. A kormányzókat azt felelték, hogy örömmel üdvözlölnék a menekültügyi szervezet küldöttségét, amely a helyszínen megvizsgálja a telepítések céljaira javasolt területeket. Észak-Rhodézia és Nyassza kormányzóit azt felelték, hogy területükön lehetséges volna nagyobb méretű telepítés, Brit-Guayant illetőleg a kormány fel fogja szólni az önkéntesszervezeteket, küldjenek ki oda képviselőket, hogy a helyszínen szemlét tartsanak és ha a szemle eredménye kielégítő, akkor a kormány bérleti szerződéseket fog adni jelentékeny földterületekre, nagylelkű feltételek mellett.

BODENSCHATZ LONDONI UTJA

Londonból jelentik: Bodenschatz vezérőrnagynak, Göring bizalmasának londoni tartózkodásáról a legkülönbözőbb hírek vannak forgalomban. Több lap szerint utazása a londoni német nagykövet hazarendelésével áll összefüggésben. Hitler — írják az angol lapok — ugyanugy, mint a washingtoni német nagykövetet hazarendelte, — hazahívja most a londoni német nagykövetet is, hogy ijymódon válaszoljon az angol közbelépésre a németországi zsidókérdésben.

A Daily Mail szerint Bodenschatz vezérőrnagy eljuttatta Chamberlain miniszterelnökhöz a német kormány a párisi angol-francia tanácskozással kapcsolatos emlékiratát. A Daily Herald viszont úgy tudja, hogy Bodenschatz Göring londoni utját készíti elő.

Párisi beavatott helyről szárma-

zó értesülés szerint Bodenschatz tábornok eljárt Chamberlainnál és Halifaxnál s tudomásukra hozta, hogy Németország barátságosan lépésnek tartandó, ha Párisban katonai szövetséget hoznának létre. Hangsúlyozta, hogy ez ellentétben állna a müncheni megállapodásokkal s lehetetlenné tenné a további együttműködést Németország és Anglia között.

Az erdélyi vasutigazgatás új beosztása

Temesvárról jelentik: Az erdélyi vasuti igazgatás új beosztást kap. Mihelyt a temesvári vasuti hivatalok átalakítás alatt levő épülete elkészült, az Aradon működő pályafentartási felügyelőséget és számososztályt Temesvárra helyezik át. Hir szerint a nagyváradi vasuti szolgálati csoport és a szatmári csoport is feloszlik és Kolozsvárra költözik.

A volt vojvodinai szerb nemzeti nagytanács husz évvel ezelőtt mondta ki csatlakozását Szerbiához

A husz éves évforduló megülvése

A vojvodinai szerb nemzeti nagytanács 1918 november 25-én hozott határozatával mondta ki csatlakozását Szerbiához. Ezt az évfordulót különleges ünnepség között ülik meg az idén. Az ünnepség rendezését külön bizottság végezte, amelynek vezetősége a következőképen alakult: elnök: dr. Latinesics Jován, a szerb nemzeti nagytanács volt alelnöke, alelnökök: dr. Pavlasz Ignját volt belügyi megbízott, Petrovics Milán volt tanügyi megbízott, főtitkár: Gyorgyevics Mita, a nagytanács volt titkára és tagja, titkárok: dr. Kirilovics Dimitrije, a szerb nemzeti bizottság volt tagja és Ruzsics Dusán, a szerb katonák ellátását biztosító osztály vezetője.

Az évforduló alkalmából Noviszád város előjárósága felhívást bocsájtott ki a lakossághoz.

Az ünnepség már esütörtökön, november 24-én délután 3 órakor kezdődik.

Amikor a noviszádi uszpenszki szerb temetőben, továbbá a petrovradini temetőben emlékünnepet tartanak. Délután négy órakor a városháza tornyáról kürtösök jelzik az ünnepség megnyitását, a vár fokáról pedig ágyuk dördülnek meg az ünnep fényének emelése céljából. Ugyanakkor megkonditattják az összes noviszádi templomok harangjait, amelyeknek öt percig

kell szólniok. Délután öt órakor fáklyásmenet alakul a hidnál.

Hat órakor pedig elindul a menet a hidnál

a következő uccákon keresztül: Kraljica Maria, Jasa Tomics, püspöki palota előtt, Pasics, Jovan Szubotics, Kralja Petra II. Laza Kosztics, Zseljeznicska, Kralja Alekszandra egészen a Trg Oszlobogyenyán levő báni palotáig, ahol Miroszavljevics Koszta noviszádi városelnök fog beszélni. Este az emlékotthonban hangversenyt tartanak.

November 25-én, pénteken reggel hat órakor zenés ébresztővel és a vár fokáról adott ágyudörgéssel kezdődik az ünnepség. Reggel 8—9 óra között a templomokban lesznek istentiszteletek, fél tíz órakor pedig a Szveti Jovan téren gyülekezés, utána

nagy felvonulás a város főbb utvonalaiban.

Délelőtt 11 órakor nagy népgyülés. Egy órakor a vendégek tiszteletére közbéd, kettőkor a Karagyorgye-pályán a noviszádi Vojvodina a BSK csapatával játszik. Négy órakor a vidéki dalegyletek hangversenye az Emlékotthonban, este hat órai kezdettel

a petrovradini várban nagy tűzijátékot rendeznek,

este fél kilenc órakor az Emlékotthonban díszelőadást tart a színház.

Az új francia nagykövet átnyújtotta megbízólevelét Hitler kancellárnak

Berchtesgadenből jelentik: Cou-londre francia nagykövet kedden délelben nyújtotta át megbízólevelét Hitler kancellárnak. A nagykövet ez alkalommal hangsúlyozta, hogy Németország és Franciaország gyakran állt egymással szemben a csatamezőn és így megtanulta egymást becsülni és tudja azt, hogy ezek a harcok végeredményben meddők maradtak. A közös határ és az egymást kiegészítő gazdasági érdekek egyaránt

azt irták elő, hogy a két ország jó egyetértésben éljen egymással.

Hitler kancellár válaszában annak a meggyőződésének adott ki fejezést, hogy Németországnak s Franciaországnak minden alkalma megvolt arra, hogy egymás kölcsönös becsülésével jó szomszédságában éljen és mind szellemi, mind gazdasági téren kiegészítse egymást és becsületesen együttműködjen.

Próbálja meg, azután beszéljen!

Rádiósok csak a szalmiak- és sarmentes

GIF ELEMET

használgák

- Óriási kapacitás!
- Csodálatos magáhozterőképesség (regenerálás)!
- Korlátlan raktározóképesség!
- Csak a piros pecséttel valódi.

Kérjen ismertetőt a gyártól:

»KONTAKT« elektrotehnička tvornica, Zagreb

Szabadalom bejelentve!

Radnička cesta 55

A párisi tanácskozások előestéjén

A megbeszélések fontos tárgya Franciaország új helyzete és a szovjet magatartása

Londonból jelentik: VI. György király hétfőn a Buckingham-palotában hosszabb magánkihallgatáson fogadta Chamberlain miniszterelnököt. A kihallgatás az angol miniszterelnök és a külügyminiszter párisi utjával áll összefüggésben.

A sajtó az angol miniszterek párisi látogatásával kapcsolatban a következőket írja: A legutóbbi angol-francia megbeszélések óta Franciaország elvesztette Cseh-szlovákiát, mint erős és jól fel-fegyverzett szövetségest. Ez az új helyzet, valamint Oroszország magatartása az újjáépített Közép-európával szemben a párisi megbeszéléseknek nagyfontosságú tárgya lesz.

DEL VAYO BONNETNAL

Párisból jelentik: Bonnet külügyminiszter hétfőn fogadta Del Vayo spanyol köztársasági külügyminisztert, aki a párisi spanyol nagykövétársaságban kereste fel. Del Vayo az angol-francia megbeszélések előestéjén kifejtette a barcelonai kormány álláspontját.

A KÖLCSÖNÖS BIZALOM SZÜKSÉGESSÉGE

Londonból jelentik: Eden volt külügyminiszter hétfőn a leicestéri népszövetségi ligában beszédet mondott, amelynek során megemlékezett a spanyol kérdéstről is. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy mindaddig nem lehet megadni Franconak a hadviselési jogokat, amíg nem fogadja el a semlegességi bizottság javaslatait.

Kijelentette ezután Eden, hogy az események igazolták azt az intést, amelyet a külügyi kérdésekkel behatóan foglalkozók az elmúlt napok és hónapok során hangoztattak. Eszerint, ha helyes is valamilyen külföldi kormányval való kapcsolataink javulását kívánni, elengedhetetlen, hogy tekintetbe ne vegyék, milyen körülmények között folynak a tanácskozások. Az nem tartozik ránk, hogy a külföldi kormány fasista-e vagy kommunista, de magatartása igenis érdekkel bennünket. Szükséges a kölcsönös jóhiszeműségen alapuló bizalom, de ilyesmi-ről nem lehet szó akkor, ha az

egyik fél nyíltan dicsóítja a más nemzetekkel vállalt kötelezettségek megszegését.

A PÁRISI MEGBESZÉLÉSEK TÁRGYSOROZATA

Párisból jelentik: A francia sajtó nagy érdeklődéssel tekint a francia-angol megbeszélések elé. Általános nézet, hogy az eszmecserék középpontjában a két nagyhatalom katonai együttműködésének kérdése áll. A Journal értesülése szerint nem új katonai kötelezettségek vállalásáról, hanem a fegyverkezések kifejlesztéséről és a katonai erőfeszítések fokozásáról lesz szó. Francia részről az angol szárazföldi haderő kifejlesztését, angol részről pedig a francia légi erő újjászervezését óhajtják. Mindkét kérdést csak erős és szilárd kormányzat juttathatja ki-elégítő megoldáshoz, — állapítja meg a lap.

A Jour szerint a párisi megbeszéléseken a spanyol ügyet, valamint a francia-német kapcsolatok kérdését csak mellékesen érintik, ellenben az eszmecserék középpontjában az újrafegyverkezés kérdése, a német gyarmati követelések ügye és a keletázsiai helyzet áll. Ezekben a kérdésekben a nyugati nagyhatalom kormányainak össze kell egyeztetniök vonal vezetésüket és egymás érdekeiért kölcsönösen szavatosságot kell vállalniok.

Az antiszeptikus, aromás Odol szájvíz egészségének őre. Az Odol fogpép minden lepedéket eltávolít és fogainak legártalmatlanabb tisztítószeré.

Amszterdam városának lakósága az ott tartózkodó belga király tiszteletére pompás fáklya felvonulást rendezett.

Londonból jelentik: A Daily Express szerint Lipót király hollandiai látogatásának céljai a következők:

1. Kereskedelmi szerződés kötése, amelyhez később a skandináv országok is csatlakoznának.
2. A katonai értesülések kölcsönös kicserélése.
3. A spanyol polgárháború mind két küzdőfeléhez intézendő fegyverszüneti javaslat.
4. A németországi zsidó menekültek ideiglenes letelepítése Belgiumban és Hollandiában.

MIÉRT NEM ENGEDNEK ANGLIÁBA EMIGRÁNS ZSIDÓKAT?

Londonból jelentik a Stefani-ügynökség: Hoare belügyminiszter az alsóházban kijelentette, hogy egy körülmény azt tanácsolja, hogy erősen korlátozzák a zsidó menekülteknek Nagybritannia területén történő letelepedését és ez az, hogy Nagybritanniában csöndes, de erős antiszemita irányzat van. Mivel a kormány nem óhajtja, hogy ez az irány a gyakorlatban is érvényesüljön, azt hiszi, hogy tulsok zsidó befogadása káros hatással lenne.

A rádium születésnapjának nagy ünnepe

Párisból jelentik: Ma, szerdán este ragyogó ünnepséget rendez a párisi egyetem a rádium megszületésének negyvenedik évfordulója alkalmából. Most negyven éve vezetett sikerre a Curie-házaspár hosszú és önfeláldozó munkája.

Megszületett az újkori tudomány egyik legnagyobb találmánya, a rádium.

Curiené, mint ismeretes, lengyel nő volt, leánynevén Skłodowska. Ezért vesz részt most a párisi ünnepségen és tart ünnepi beszédet Moscicki Ignác, a lengyel köztársaság elnöke. Szavaira Lebrun francia köztársasági elnök fog válaszolni.

Kiméletlen rendszabályokkal kiirtják a marseillei alvilágot

Marseilleből jelentik: Mozgalmas képet mutatott a szombatról vasárnapra virradó éjszaka Marseille külvárosa. Rendőri riadóautók robogtak az utcákon keresztül, a kétéshírű szállodák és lebuajok környékét rendőr és detektívkoron zárta körül.

A hírhedt marseillei alvilágban tartott nagyszabású razzsiát a rendőrség.

A belügyminisztérium ugyanis a két héttel ezelőtt pusztított tűzvész nyomán elhatározta, hogy rendet teremt Marseilleben, ahol az alvilág tagjai a tűz kitörése után felhasználták a pánikot és sorozatos fosztogatásokat követtek el.

Szombat este rendőrök és detektívek légiói érkeztek Párisból, hogy a marseillei rendőrséggel karöltve felgöngyölítsék az alvilágot. A ködös novemberi éjszakában megszállták az apacstanyákat, matrözlebuokat és kertes helyeket. Izgalmas,

detektívfilmbé illő jelenetek közben fogdosták össze a külváros és a kikötőnegyed kétes elemeit.

A szűk sikátorban és gyérenvilágított utcákban percnként hangzott fel a rendőrtisztek parancsa, melyet menekülni igyekvő csavargók kiáltozása követett. Százával fogták össze a gyanús egyéneket, akiket rendőri autók szállítottak a rendőrfőnökségre. Kihallgatásuk legalább egy hetet fog igénybe venni, de remélhető, hogy nagy eredménye lesz a mostani razzsiának.

Hasonló razzsiát hajtottak végre Toulonban is, ahol szintén százával állították elő a rendőrségre a kétes személyeket.

Ma szállítják haza az elhunyt norvég királyné holttestét

Londonból jelentik: Maud norvég királyné holttestét szerdán Portsmouthból egy angol hadihajó Norvégiába szállítja. A hadihajót négy torpedóromboló kíséri. A királyné holttestét a Marlborough-palota kápolnájában ravalozták fel. A királyné temetésén az angol királyt egyik fivére képviseli.

Mint Berlinből jelentik, Hitler kancellár Maud királyné elhunyt alkalmából a következő részvét-levélírást intézte Haakon norvég királyhoz:

— Fájdalmas veszteségében, amely Felsőgedet és a királyi házat

érite, kérem Felsőgedet, fogadja őszinte részvétem kifejezését.

Ribbentrop külügyminiszter a norvég külügyminiszterhez táviratot intézett, amelyben a német birodalom részvétét tolmácsolta. Hitler kancellár megbízásából a birodalmi kancellári hivatal helyettes főnöke személyesen fejezte ki részvétét Schell norvég követnek. Ugyancsak felkereste a norvég követet Ribbentrop külügyminiszter is.

Bukaresti jelentés szerint a román királyi udvarban Maud királyné elhunyt alkalmából kétféle udvari gyászt rendeltek el.

Belgium és Hollandia szorosabb együttműködése

A két ország fegyverszünetet ajánl a spanyol küzdőfeleknek

Amszterdamból jelentik: Vilma holland királynő hétfőn este az amszterdami királyi palotában az ott tartózkodó Lipót belga király tiszteletére díszvacsorát adott. A vacsora során a királynő felköszöntötte vendégét és megállapította, hogy Hollandia és Belgium egyaránt ragaszkodik a szabadsághoz, amely politikai életük elidegeníthetetlen alapját alkotja. Természetes, hogy a két ország között a legjobb baráti közeledés

érzelmei hajtottak ki. A két országnak közös érdekei vannak kereskedelmi és közlekedési téren.

Lipót király válaszában kijelentette, hogy mindkét országnak érdeke az összefogás. Remélem — mondotta —, hogy a mi két nemzetünk közeledése és együttműködése tovább fog fejlődni és mindig szilárdan és hatalmasan jut kifejezésre.

Mindkét uralkodó holland nyelven mondotta el beszédét.

Véglegesen megállapították a német-csehszlovák határt

A kiirtás illetve megszállás csüförtökön történik meg — Benes és Hodzsát vád alá helyezik a válság során fanusított magatartásuk miatt

Londonból jelentik: Lord Zetland indiai miniszter Torquayban beszédet mondott, amelynek során kijelentette, hogy az angol-olasz egyezmény megkötése nem ellenkezik a népszövetségi eszmékkel. A Népszövetség mai alakjában képtelen a rábizott legfontosabb feladatok elvégzésére és ezért egyelőre más eszközökkel kell a béke ügyét szolgálni.

A csehszlovák kérdés felszámolását illetően lord Zetland kiemelte, hogy Anglia sohasem vállalt sem szerződéses, sem egyéb kötelezettségeket Csehszlovákia megsegítésére. Kijelentette továbbá, hogy az angol nép sohasem indított volna háborút azért, hogy a csehszlovákiai kisebbségeket megfossa önrendelkezési joguktól. Végül hangsúlyozta, hogy háboru esetén semmiféle hatalom sem menthette volna meg Csehszlovákiát a megsemmisüléstől.

AZ ELSŐ FONTOS LÉPÉS

Londonból jelentik: Az angol-olasz parlamenti bizottság, amelyhez a törvényhozás mindkét házában igen sok tagja tartozik, az angol-olasz egyezmény létrejötté alkalmából megleghangu táviratban üdvözölte Chamberlain miniszterelnököt. A táviratban a miniszterelnöknek a bizottság hálaát és nagybecsülését fejezik ki bölcs előrelátásáért. A távirat az egyezményt a világbékehez vezető első fontos lépésnek minősíti. A bizottság ugyancsak üdvözölő táviratot küldött Grandi gróf londoni olasz nagykövethoz, hangoztatva azt a meggyőződését, hogy az angol és olasz nemzet közötti hagyományos barátság megerősödése a legjobb uton halad.

A NÉMET-CSEHSZLOVÁK VISZONY

Prágából jelentik az Avala: A Venkov a csehszlovák-német viszonyról foglalkozva, többek között ezeket írja:

— A cseh külpolitika új szelleme a német nép legszélesebb rétegeiben érezteti hatását. Vannak még emberek Csehszlovákiában, akik korrekt viszonyt kívánnak Németországgal, de ellenséges álláspontra helyezkednek a nemzeti szocializmussal szemben. Németországhoz való új kapcsolatunk

azonban új viszonyt jelent a nemzeti szocializmushoz is. Csehszlovákia helyzeténél fogva hid lehet Németország és Délkelet-Európa

között és — az északeurópai közlekedési rendszer kikapcsolásával — első átmenő állomásul szolgálhat.

A német-cseh határ megállapítása

Berlinből jelentik: A német távirati iroda hivatalosan közli, hogy a német és a csehszlovák kormány között megegyezés jött létre a német birodalom és a csehszlovák köztársaság közti határ végleges megállapításáról. A megegyezésről szóló jegyzőkönyvet vasárnap írták alá Berlinben, a külügyi hivatalban. Ugyanakkor megegyezést írtak alá az állampolgársági és optálási kérdésekben s nyilatkozatot írtak alá a két nép kisebbségeinek védelméről.

A nemzetközi bizottság, amely a müncheni egyezmény értelmében szeptember 29-e óta folytatta munkáját, hétfőn ülést tartott. Az ülésen tudomására hozták a bizottságnak a német és a csehszlovák kormány megegyezését a végleges határvonal kijelöléséről, amit a bizottság — a müncheni egyezmény 6. pontja értelmében — megerősített. A határmegállapító jegyzőkönyvek értelmében a kérdéses helyek kiirtása, illetve megszállása november 24-én történik.

SZLOVÁKIA ÉS AZ ELNÖKVÁLASZTÁS

Pozsonyból jelentik az Avala: A szlovák kormány hétfőn este Tiso miniszterelnök elnökletével ülést tartott. Az ülésen elsősorban az elnökválasztás kérdésével foglalkoztak. Ebben a kérdésben So-

kol és Sidor képviselők folytattak megbeszéléseket Prágában. A szlovák kormánypart megállapítja, hogy a szlovák nép is Chvalkovszky külügyminiszter jelölését támogatja. Ennélfogva remélhető, hogy hamarosan megegyezés létesül Prágával ebben a kérdésben.

Vádak Benes és Hodzsa ellen

Pozsonyból jelentik az Avala: A Szlovacska Pravda közlése szerint a rendes bíróság útján rövidesen vádat emelnek Benes és Hodzsa ellen. A két államférfit azzal vádolják, hogy a középeurópai válság idején elutasították a szomszéd államok ajánlatát, ami végül Csehszlovákia feldarabolásához vezetett.

A SZLOVÁK PIACOK VÉDELME

Prágából jelentik az Avala: A Praski Listi értesítése szerint a szlovák kormány intézkedéseket tesz, hogy megvédje a szlovák piacokat a zsidóktól. Zsidó kereskedők csak zsidóknak adhatnak el árut. A zsidó nagybirtokokat bi-

zonyos kártérítés ellenében fokozatosan kisajátítják. A zsidóknak tilos lesz Szlovákiában újságírással, művészettel és tudománnyal foglalkozniok. Az összes zsidó emigránsokat kiutasítják s a szlovák iskolákban bevezetik a zárt arányszámot.

Dévény Németországhoz került

Prágából jelentik: A csehszlovák távirati iroda közli a Németország és Csehszlovákia közti végleges határt megállapító bizottság jelentését. A jelentés szerint a végleges határ megállapítása során többek között Dévény község is Németországhoz került.

NÉMETELLENES HANGULAT PRÁGÁBAN

Berlinből jelentik: Prágában váratlanul ismét fellángolt a németgyűlölet. Tömegesen távolítják el

a németnyelvű feliratokat és egymást követik a jelentések arról, hogy németül beszélő járókelőket a csehek éjszaka az utcán tettleg bántalmaznak. A rendőrség vonakodott a tettesek nevét közölni.

Pánik egy gyermekelődáson 7 halott, 30 sebesült

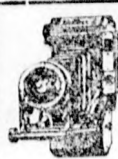
Guajaquilból jelentik: Az Eden színházban gyermekelődás közben pánik támadt, mikor egy fényképész magnéziumfény mellett akart felvételeket készíteni. Néhány száz gyermek volt a nézőtérben és a gyermekeket szüleik is elkísérték. A vad tolongásban 7 kisgyerményt agyontapostak és 30 súlyos sebesültet vittek a kórházba.

Nem sikkasztott Balázs Dávid, Karanac község volt pénztárosa

Hamisított bejegyzéssel igyekeztek bajba juttatni a pénztárost

Szomborból jelentik: Érdekes pert tárgyalt a szombori törvényszéken Popovics Radován hármas büntetőtanácsa. A per vádlottja Balázs Dávid 45 éves, volt karancsi községi pénztáros, sikkasztás

gyanuja miatt állt a bíróság előtt. Ügyét még 1936-ban tárgyalta Atanackovics Dusán tanácsa s akkor Balázst azzal vádolták, hogy mint községi pénztáros 1930 májusától 1934 februárjáig kisebb-

Amatőr és hivatalos fényképezéshez leedezék minden szükségletüket
Seidling
Irázó és optikai szaküzletében, Nopiszad, Kr. Petra 1. 28. - Tel. 28-12

nagyobb összegeket, összesen 44 ezer dinárt eltulajdonított és hogy 1932-ben a pénztárnaplót eltüntette.

Balázs tagadta a bűnösségét s elmondotta, hogy a pénztárhiányok korábbi eredetűek.

Azzal védekezett, hogy a dárdai adópénztárba túlfizetett. A bíróság akkor helyszíni tárgyalást tartott Dárdán. Megvizsgálták a könyveket és azt az bizonyos bejegyzést, amely alapján megdőlt Balázs védekezése. Dr. Vljakovic védő kérte a bejegyzés felülvizsgálását. Hegel Károly bírósági szakértő szerint

a bejegyzés hamis s néhány nappal a tárgyalás előtt íródott.

A beogradí tehnikai rendőrség azt a véleményt adta annak idején, hogy a Hegel által alkalmazott módszer szerint nem lehet megállapítani, hogy a tinta friss-e avagy 7 év előtti. A bíróság ezeketán 1937. év márciusában elutasította Hegel Károly véleményét és kimondotta, hogy a »bejegyzés« nem hamis s ennek alapján

Balázs bűnösségét is kimondotta s egy évi börtönre ítélte sikkasztásért.

Balázs az ítélet ellen felebbezett. A felső bíróság 1938 februárjában feloldotta az ítéletet s új tárgyalásra utasította a szombori törvényszéket. A mostani tárgyaláson Balázs ismét ártatlanságát hangoztatta. A tanúk és szakértők kihallgatása után, a koronatanuk Dadovics Dusán és Snicerle József adótitviselők azt állították, hogy a 44.000 dináros letétet is elszámolták és a »bejegyzés« valódi. Hegel Károly szakértő ismertette a Jezerich-féle módszert és ellen analízissal megállapította, hogy a »bejegyzés« hamis. Most szenzációs fordulat állott be, mert Snicerle tanu újabb kihallgatásra jelentkezett.

Beismerte, hogy a »bejegyzés« hamis. A hamisítványt Radovics tanu végezte s ő aláírta.

Snicerle szerint Radovics készítette a bejegyzést, ütötte rá a hivatalos pecsétet s helyezte el a bírósági iratok között. Ezután Radovics is beismerte a hamisítást. Balázs könnyekben tört ki. Bebizonyosodott ártatlansága. A késő éjjeli órákig tartó tárgyaláson még számos tanu és szakértőt hallgattak ki. Az államügyész vádbeszédében fentartotta a vádat, de egyben kijelentette, hogy

megindítja az eljárást Snicerle és Radovics ellen hamis tanuzás és okirat hamisítás miatt.

Dr. Vljakovic védő kijelentette, hogy Balázs ártatlansága bebizonyosodott 8 év után s felmentő ítéletet kért. A bíróság hosszabb tanácskozás után

Balázs Dávidot felmentette a vád és következményei alól a tanuvallomások és a szakértői vélemény alapján.

Zsáre

a tenyérjós
és híres pszichográfologus
pon'os címe:
Noviszád, Kr. Petra II 47

Kinek a csibéjéből főzött paprikást Dózsa Mátyás?

Párisi újságot olvastak
Zmajevácon

Szomborból jelentik: Vérbeli csirkepert tárgyalt Laloševics Sztanoje büntető járásbíró. A vádlott Reich Simon szombori kereskedő volt, aki Dorsa Mátyásról azt állította, hogy

csirkéit levágta és paprikást főzött belőle.

Dorsa rágalmozásért beperelte, a bíróság pedig Reichet bűnösnek találta

10 napi elzárásra és 300 dinár pénzbüntetésre ítélte,

de az ítéletet egy évre felfüggesztette.

Ugyancsak a szombori törvényszéken tárgyalta dr. Prodánovics Szvetozár egyes büntetőbíró Kiss Ernő zmajeváci kárpitos, Gombárovics István zmajeváci kertész, Fischer János szuzai borbély, Király Gyula szuzai kereskedő és Nagy Lajos szuzai gazdálkodó perét, akiket az ügyész azzal vádolt, hogy 1937. novemberében és decemberében

terjesztették a Párisban megjelenő »Szabad szó« és »Korunk« című lapokat,

melyeknek árusítása és terjesztése Jugoszláviában tilos. Valamennyien kijelentették, nem tudták, hogy a fent említett lapokat olvasni tilos és nem is terjesztették. A bíróság a tanuvallosmások alapján

valamennyi vádlottat felmentette.

Nem tudta elviselni, hogy ujra lát...

Newyorkból jelentik: Martin Edgar meeker (Oklahoma állam) lakoson huszonötévi vakság után sikeres szemműtétet hajtottak végre. Mikor eltávolították szeméről a kötést, Martin a tükrökhöz rohant. Tizenhat éves, dus fekete haja, csinos fiú volt, amikor utoljára látta magát. Most

megtört, barázdás arcú, koravén aggastyán képét pillantotta meg a tükörben.

»Ez nem én vagyok, nem akarom látni ezt a rettenetes öreg embert«, — kiáltott fel irtózáttal. Egy őrzetlen pillanatban a nyitott ablakon át kiugrott az uccára és holtan terült el a kövezeten.

«(IIII)»»»

NAGY, FÉNYKÉPES riportok számolnak be az angol lapokban arról a veszedelemtől, amelyben a londoni uccai virágárusítás forog. Amint a cikkből kiderül, rövidesen nem lesz, aki virágot áruljon London uccáin — kihálnak az összes virágáruslányok. Hogy ez hogyan lehetséges? Ugy, hogy a legfiatalabb virágárus „kislány” 56 éves, de ő az egyetlen fiatal a társaságban, a többi virágárus „kislányok” kora 73 és 98 között mozog. Régi kiváltságos helyzetben vannak ezek a londoni virágárusok, akiknek elárulható helyeik a londoni Cityben és a Westminster Abbey környékén vannak. Rajtuk kívül senki nem kapott virágárusítási engedélyt Londonban. De most végül mégis gondoskodni kell majd utánpótlásról.

Kováts Mihály magyar származásu ezredes velelte meg Amerika lovas haderejének alapját

Mint tudjuk, a magyar szabadságharcot követően számos nagynevű magyar katona a tengerentúl keresett menedéket, de akad olyan is, aki ezt jóval megelőzve, innen-onnan két évszázaddal ez előtt vándorolt át az óceánon, hogy Amerikában egykettőre örösi szerephez jusson.

Észak és Dél háborújában annakidején sok magyar szerepelt. Hányan voltak, hol harcoltak, talán sohase fogjuk pontosan tudni, hiszen a katonai okmányok, hadparancsok, krónikások feljegyzései nem említik, vagy csak a legtrikább esetben, hogy e hősök közül kik voltak magyarok? Csak ritkán oldotta meg az összekötött aktacsomókat kutató magyar tudós keze a messze idegenben, de az ilyen kutatások mindenkor újabb babérleveleket szolgáltatják a magyar hősiesség zászlájára. Mintegy két évtizeddel ezelőtt Pivány Jenő, a Tudományos Akadémia tagja kutatásai közben a washingtoni levéltárban

Cowats névre bukkant.

Ki gondolta volna, hogy e név mögött egy hős magyar huszár személyében az amerikai lovasság megteremtője és szervezője rejtőzik?

MAGYAR KORNÉTÁSBÓL WASHINGTON EZREDESE

Kováts Mihály ezredesről jóformán csak ezóta tudunk. Voltak ugyan bizonyos szájhagyományok, hogy a tengerentúli amerikai függetlenségi harcában magyarok is szereztek érdemeket, azonban írás vagy tárgyi bizonyíték nem volt.

Kováts valószínűleg 1724-ben született Heves megyében és Mária Terézia jászku hírszerepedben szolgált mint kornétás az ezrednek 1746-ban történt feloszlásáig. Ezután porosz szolgálatba lépett, ahol vitézsége révén kapitányi rangra küzdötte fel magát. (A »kornétás« lovassági zászlótartót jelentett). Csapatát »Kowatschisches Corps« néven ismerték Nagy Frigyes hadseregében. Ez a szabad huszárcsapat 1760-ban a Kleist-féle szabad huszárcsapatba olvadt be. Kováts a következő évben Lengyelországon keresztül visszatért Magyarországra, ahol elfogták, de az Udvari Haditanács felmentette a felségárulás vádjától és lefoglalt vagyonát is visszaadta, sőt

Mária Terézia huszárnagyirangot és évi 500 forint kegydíjat is adományozott neki.

1776-ban Lipscebe utazott családijegyben és ott minden valószínűség szerint találkozott gróf Pulasky Kázmér lengyel szabadsághőssel. Kováts többé sohasem tért vissza hazájába, hanem Lipsceből Bordeaux kikötőjén át Amerikában utazott s ott felvétette magát a függetlenségükért küzdő angol gyarmatosok hadseregébe.

Az amerikai gyarmatosoknak az angol anyaország ellen viselt

háboruja függetlenségi harc és egyuttal társadalmi forradalom is volt. A gyarmatosokat a franciák nagy hadsereggel, hajóhadal és pénzzel támogatták, de az u. n. continentális hadseregben több híres külföldi katona szolgált, akik önként mentek át Amerikába. A leghíresebbek a francia őrgrof Lafayette, a német báró Steuben, a lengyel Kosciusko és gróf Pulasky tábornokok.

Washington ellene volt a külföldi tisztek felvételének.

mert mint egy levelében mondja, »az ország nyelvének, valamint a nép géniusának és szokásainak nemismerése gyakran okoz nehézségeket és kellemetlenségeket, amelynek kockázatát nem szabad elvállalnunk, kivéve rendkívüli tehetség és képesség esetében.« Kováts azonban nem azért volt jó katona, hogy meghátrált volna ettől a nehézségtől és miután Polaskyval jóbarátságban volt, a lengyel brigádéros ismételen ajánlotta őt Washington fővezérnek az amerikai lovasság felügyelőjévé való kinevezésre.

Ezek szerint a levelek szerint Kováts Mihály dicsőséggel szolgált azelőtt a porosz hadseregben és igen képzett lovassági tiszt volt, akit Pulasky a legalkalmasabbnak tartotta arra, hogy az új amerikai lovasság tisztjeit tanítsa és a lovassági csapatok kiképzését irányítsa. 1778 április 18-án a continentális congressus az illetékes bizottság és Washington fővezér közös javaslatára kinevezte Kováts Mihályt a Pulasky-féle légió ezredes parancsnokává. (Michael de Kowats as Colonel Commandant of the Legion).

KOVÁTS EZREDES HALÁLA

A későbbi idők folyamán Kováts egyre nagyobb hatáskört kapott és hova-tovább mind nagyobb önállósággal ruházták fel, ami kitűnik abból is, hogy katonai jelentéseit egyes esetekben közvetlen Washington fővezérének küldötte.

A légió októberben résztvett az eggharbori ütközetben, majd leköltözték határszolgálatra az angolokkal szövetszertett indiánusok ellen. 1779 februárjában Dél-Carolinába rendelték Kováts csapatát, mely május elejére érkezett a Floridától északra fekvő tengerparti városba, Charlestownba (mai neve Charleston). Ez a megerősített város akkor Moultrie tábornok parancsnoksága alatt állt, kinek naplója szerint

a helyzet olyan rossz volt, hogy a polgári hatóságok a város feladására kérték a tábornokot.

Szerencsére a helyzetet megmentette, hogy május 8-án a lovasság 11-én pedig Pulasky gyalogsága is megérkezett, ami lelket öntött a kimerült lakosságba. Hogy milyen kis seregekkel vívták az amerikai szabadságharcot, jellemző, hogy Pulasky légiója eredetileg

1938 november 27-én, vasárnap este
1/9 órakor

A KATOLIKUS OTTHONBAN

A VÉN GAZEMBER

Színjáték 3 felvonásban

A Beltéri Katolikus Kör rendezésében

200 gyalogosban és 68 lovasban volt megállapítva, de 1778 októberében már 330 emberből állott.

1779 május 11-én Pulasky és Kováts 120 emberrel kitörték a városból, hogy megtámadják Prévost angol tábornok csapatát. A hősiességéről Skelly F. brit őrnagy azt írja, hogy »a légió lovassága volt a legjobb lovasság, mellyel a »lázadók« valaha bírtak. (Lázadók alatt Washington hadait értette).

A rohamozók hős csapata egy ideig bátran folytatta a harcot, midőn Kováts Mihály több sebből vérezve lebukott lováról. A magyar huszárezredes az amerikai függetlenségért

hősi halált halt az ütközetben

és csapata a város védett falai közé vonult vissza. Kováts barátja, Pulasky brigádéros még ugyanazon évben október 9-én Savannah ostromában lelta hősi halálát.

ISKOLÁKBAN TANITJAK A HŐS ÉLMÉNYEIT

Kováts ezredes az utóbbi évtizedben bevonult a köztudatba is. Kutatásokat végzett Pivány Jenőn kívül Póka-Pivny Adár szabadalmi bíró is, azonban a hős ezredes életére vonatkozólag még nincs minden tisztázva.

Mint érdekességet megemlítjük, hogy egy buzgó magyar, Nyisztor Sándor közbenjárására Indiana Harbor középiskolájában Colonel Kováts élettörténete szerepel a történelmi tételek között. Az East Chicagói Washington-parkban 1933 augusztus 6-án emlékfát ültettek a hős ezredes emlékének megörökítésére, mely mellé faragott emlékkövet helyeztek el. Július 4-én, Amerika nemzeti ünnepén

a katonaság sortűzet szokott adni a Kováts-emlékkönel.

New-Yorkban Almási Balogh Dezső indítványára alakult meg 1932-ben a Kováts Ezredes Társaság, melynek előkelő amerikai tagjai is vannak s amely most az életrajzi nyomozást megindította.

Finta Sándor szobrász a múlt évben készítette el művészi kivitelű plakettjét, mely Kováts ezredest lovon ülve, kivont karddal ábrázolja. A plakett felírása így szól: »Colonel Commandant Michael de Kovats. Born in Hungary august 7-th 1724, died at Charleston, S. G., U. S. A. may 11-th 1779. Drillmaster of Washington's calvary. Dulce et decorum est pro libertate mori.«

Lakodalmasmenet okozta Szuboticán a villamos és tűzoltó-kocsi karambolját

Rendőri bizottság rekonstruálta az összeütközést

Mintegy két hónappal ezelőtt a Vilsonova és a Paja Kujundzicsseva utcák kereszteződésénél a palicsi villamos elütötte az egyik tűzoltókocsit, amely a karambol következtében súlyosan megrongálódott. A vizsgálat során még nem lehetett megállapítani, hogy a balesetért kit terhel a felelősség. A villamos vezetője ugyanis az azal védekezett, hogy

nem hallotta a tűzoltókocsi jeladását és hogy erősen csengetett az utkereszteződésnél.

A rendőrség a baleset okának kivizsgálására kedden délelőtt helyszíni szemlét tartott az összeütközés színhelyén. Mijatov Tószó rendőrkapitány, Perl Sándor rendőrfogalmazó, Guttwein Ádám városi mérnök és Sztilli-

rovics Zvonimir villanytelepi igazgató voltak a tagjai a bizottságnak, amely déli tizenkét órakor megismételtette a villamos és a tűzoltókocsi-val az összeütközést megelőző eseményeket.

A helyszíni tárgyalás eredményeként a bizottság megállapította, hogy a villamos vezetőjét nem terheli felelősség a balesetért, mert éppen

lakodalmasmenet haladt el a Paja Kujundzicsseva utcán,

mikor a karambol történt és hogy a villamos vezetője a nagy zajban, amit a lakodalmasmenet kocsijai a keramit kövezeten keltek, nem hallhatta a tűzoltókocsi jelzését.

A rendőrbíró szerdán hirdeti ki ítéletét az összeütközés ügyében.

„Nagy keresztek nekünk a sok hollywoodi filmmama“

Hollywoodból jelentik: A producerek nem nagyon szeretik a leányaik érdekében károskodó filmmamákat, de még ők is elismerik, hogy a filmszínésznőnek általában igen előnyére válik, ha nem egyedül él a film fővárosában, hanem anyja vigyáz rá, gondját viseli és irányítja.

A leghíresebb hollywoodi filmmama Mrs. Charlotte Pickford, Mary Pickfordnak, »Amerika Sweetheart«-jának édesanyja volt. Azt mondják,

Mary soha nem érhetne volna el, amit elér, ha anyja nem állt volna mellette.

Az okos és üzleti szellemű asszonytól minden elhatározása előtt tanácsot kért leánya.

— Előbb meg kell kérdezni anyát, — ez volt Mary Pickford rendes szavazása, ha bármilyen üzleti vagy

művészi elhatározásról volt szó.

Ma a leghíresebb és leghatalmasabb filmmama Hollywoodban Mrs. George Temple, Shirley édesanyja. Nemcsak a kis Shirley tartozik követni a tanácsait, hanem még Shirley filmjeinek rendezői is. Különböző tanácsait állítólag érdemes is megfogadni.

A népszerű Ginger Rogers anyja, Mrs. Leila Rogers, szintén aktív részt vesz leánya minden filmjének alakításában.

Mint mondtuk, a producerek nem nagyon kedvelik a filmmamákat.

— Nagy keresztek nekünk a sok filmmama

— mondta egy producer, aki a nevét nem merte elárulni. — Nehézfűjük gyakran makacsok, minden mellékes dolgot kiéleznek és kenyértörésre visznek.

Noviszád város felkészül a téli segélyakcióra

Az idén is fűsztanak cipőt és télikabátot a szegény gyermekek fűsz

Noviszád városa, mint minden évben, az idén is hathatós támogatásban részesíti a város szegényeit, elsősorban a szegény és elhagyott gyermekeket. A szegény gyermekeknek nyújtandó segély és az elhagyott gyermekek otthonának eltartására az 1938/1939 évi költségvetésbe

közel négyszázezer dinárt vettek fel.

Ennek az összegnek a legnagyobb részét ugyan az elhagyott gyermekek otthonának fenntartására fordítják, de azért tekintélyes összeg marad a szegény gyermekek ruházatására is. A városi szociális ügyosztály cipőket és télikabátokat készítet a szegény iskolás gyermekek részére. Már ki is adta a rendelést

350 pár cipő és 225 télikabát készítésére.

Az egyes iskolák igazgatói felszólítást kapnak majd a városi elöljáróságtól, hogy írják össze a szegény gyermekeket, akiknek szülei nem tudnak télikabátot és cipőt venni és nékik a város ad. Az iskolaigazgatóktól kapott névjegyzék alapján a városi ellenőrök fogják megállapítani, hogy a jegyzékben foglaltak tényleg olyan szegények-e, hogy nem tudnak egyedül vásárolni gyermekeiknek cipőt és

télikabátot. A városi ellenőrök jelentése alapján készíti el a végleges jegyzéket a városi népjóléti ügyosztály, amely ezután az egyes jótékony egyesületek vezetőségével is összeköttetésbe lép, hogy ellenőrizze, kik kapnak ott cipőt vagy télikabátot,

nehogy valaki több helyen is kapjon, másik pedig sehol sem.

Igy a városi és egyesületi listák összevetése révén állapítják meg, hogy melyik gyermek hol és mit kap tőlre.

A kiosztás az idén még karácsony előtt történik, hogy a szegény gyermekeknek ne kelljen fájniuk a rideg decemberi időben.

«««(IIII)»»»

Énekesnők egymás fűsz

A múlt század nyolcvanas éveiben megtörtént egyszer, hogy a három legismertebb énekművésznő egyazon időben hangversenyzett New Yorkban: Patti Adelina, Nilssoné és Gerstneré. Patti így nyilatkozott: »Boldognak érzem magamat, ha Nilssoné korában még úgy tudnék énekelni mint ő.« Nilssoné így kontrázott: »Bámulom Patti, hogy az ő korában még ilyen pompás a hangja.« Gerstneré is tele volt dicsérrel: »Ma is boldogan emlékszem vissza gyermekkorom ama napjaira, amikor Patti és Nilssonét hallottam.«

HIREK

Felhős idő

Jugoszlávia egész területén felhős, ködös idő volt, a nyugati és déli részeken esővel, a Duna mentén erős kosavával. A hőmérséklet érezhetően emelkedett. A legalacsonyabb hőmérséklet Uzsicén —3 fok, a legmagasabb Herceg Novin 16 fok volt.

Időjelzés: Jugoszlávia egész területén, különösen az északi részeken felhős idő lesz a kosavagyengülésével. A hőmérséklet nyugaton csökken, az ország többi részein nem változik.

— November 25-én munkaszünet lesz Noviszádon. November 25-én, pénteken, a vojvodinai nemzeti ünnepre való tekintettel Noviszádon munkaszünet lesz. Az illetékes hatóságok rendelkezése az összes üzletet zárva kell tartani. Ugyancsak szünetel a munka az állami és önkormányzati hivatalokban is.

— Sok ezer hívő vett részt a szentái Szentségi körmeneten. Szentáról jelentik: A múlt héten az összes szentái templomokban missziót tartott öt ferencendi szerzetes. A missziós szentbeszéd idején az összes templomokat zsufofóság megtöltötték a katolikus hívők. A Missziót vasárnap este fél 8 órai kezdettel gyertyás Szentségi körmenettel fejezték be. A körmeneten 7—8 ezer katolikus hívő vett részt gyertyával a kezében. A körmenet az alsóvárosi templomból kiindulva végighaladt a város főbb utvonalaiban s ugyanoda tért vissza.

RUFF tejsokoládé gyermekeknek tápszer

— Halálozás. Guba József, az egykor durgazdag topolai vaskezeskedő 76 éves korában Bernben elhunyt. Guba már a békében is a régi Bács megye egyik legtekinthetőbb kereskedője volt. Minden jótékony, kulturális intézménynek aktív tagja, a topolai önkéntes tűzoltó testületnek pedig egyik alapítója és hosszú időn át serény tagja volt. Guba József halálhíre Topolán nagy megdöbbenést és őszinte részvétet keltett.

— A Vén gazember vasárnap esti előadására jegyek elővételben kaphatók Ábrahám János könyvkereskedésében, Dániel András hentesüzletében (Dudarska ul. 51. Telefon 34—06) és az Otthon ház felügyelőjénél (telefon 26—63).

— A tavaszi erkölcsbotrány négy szereplője ellen büntető eljárást indít az államügyészség. A noviszádi tavaszi erkölcsbotrány szereplőinek kihallgatása befejeződött. A mintegy harminc vádlott közül nagyon sokan bebizonyították, hogy teljesen ártatlanok a kiskorúakkal kapcsolatos botrányban, négy ellen azonban vádat emelt az ügyészség. A tárgyalásra valószínűleg a jövő hó végén vagy január elején kerül sor.

— A kanizsai szegény gyermekek felruházása. A néhai Tóth József és neje, Wagner Mária által hagyományozott ingatlanok ezévi tiszta jövedelme meghaladja a 20.000 dinárt. A szegények részére hagyományozott alapítvány bizottsága karácsony előtt az idén 275 szegénysorsu diákot, 138 leányt és 137 fiut cipővel és teljes ruházattal lát el. A tapasztalatokon okulva a hagyatékkezelő bizottság most utasította a tanítókat, hogy csakis olyan szegényeket vegyenek fel a listára, akik valóban rászorulnak a segélyre.

— Hová megy e hó 27-én vasárnap este? Elmegyek az új Katolikus Otthonba, megnézem a »Vén gazember«-t, Mikszáth—Harsányi 3 felvonásos színjátékot a Beltéri Katolikus Kör rendezésében. Helyárak: ülőhely 10—30, erkély 15, 20, 25 és állóhely 8 dinár.

— A noviszádi zsidó hitközség új elnöke. A noviszádi zsidó hitközség új elnökévé 32 szavazattal 24 ellenében dr. Lusztig Nándort választották meg.

— Ungár Kató (Magyar Zoltánné) gyümölcs-, főzelék- és élelmiszerüzletét Postanszka u. 14 alatt (volt Guttman trafik helyén) megnyitotta. Állandóan friss és olcsó áru. Szíves támogatást kér.

Va ódi angyal

felöltő-, télikabát- és öltönyszöveteket ajánl
PRITEX - SZUBOTICA

— Ki a tettes? A szuboticiai rendőrség a szentái rendőrség megkeresésére letartóztatta és Szentára szállította Buza Ferenc munkást, aki a tavasz folyamán fivére társaságában több betöréssel lopást követett el Szentán. A szentái rendőrség Buza fivérét annak idején le is tartóztatta s beszállította az ügyészségre és a törvényeszk a lopásokban való részvétel miatt el is ítélte. Buza Ferenc azonban azóta szökésben volt s csak most sikerült elfogni. A rendőrség most újból lefolytatja a nyomozást, utána pedig átadja Buza Ferencet az államügyészségnek, jóllehet tagadja, hogy résztvevett a lopásokban.

— Székrekedésről és emésztési zavarokról igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet. Registr. od Minisztersztva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od 154. 25 V.

— Verekedett a szlovácski-aradáci községi elnök. A bánáti Szlovácski Aradácson hétfőre virradó éjjel véres verekedés történt. Labát Jano községi elnök és fivére Labát Ádám, az aradáci evangélikus egyház elnöke éjjel után 2 órakor a nyílt utcán összeverekedett Hruilik Gyura, Kermant Pávle és Tóth Gyula földművesekkel. A községi elnök és a fivére ez alkalommal véresre verték Hruilikot, aki kihallgatása során elmondta, hogy a községi elnök bosszúból verte őt meg, mert a községi választásokon ellene szavazott. A községi elnök ezzel szemben azt állítja, hogy Hruilikék támadták meg őket. Az eljárás megindult.

★

BÉKA KIÁLLÍTÁS NOVISZÁDON:

Nem hagyták a békát nyugton szórakozni
Hanem elvitték őt embert utánozni
Elrabolták tőle drága szabadságát
S mi nevetve nézzük boldogtalanságát.
Nincs az állat szokva ilyesmi munkához
És boldog lesz ha embert utanoz
SANYARU VENDEL

— BEZDANI HIREK. A Jadranszka Sztrázsa helyi szervezete a Tallós-vendéglőben jólsikerült kabaré-estet rendezett, amelyet künön állított össze és tanított be Miljan Danica tanítónő, a bezdani állomásfőnök felesége. A műsort reggelig tartó tánc követte. Éjjelkor »Miss Jadranszka Sztrázsa« választás volt, amelyen Leszková Dobrila tanítónő nyerte az első díjat. — Az Oberreiter-vendéglőben holnap este halpaprikással egybekötött Katalin-estet rendeznek.

— Női téliakadók, legújabb modellek, nagy választékban jutányos áron kaphatók: Fischer J. és Fia cégnél, Noviszádon.

— Pofonokat mértek a bajmoki piaccon. Bajmokról jelentik: Pénteken délelőtt a piacon levő kocsmából ittasan kijött Anisics Márkó volt rendőrőrmester, aki egész éjjel mulatott és hazafelé iparkodott. Amint áthaladt a piacon, feltartóztatta Bayer Ferenc szijgyártó és tartozásának kifizetését követelte Anisicstól. Szó szót követett és csakhamar összeveszték. A veszekedésben leginkább Bayer vezetett, aki alapos pofonokat mért az ittás ember arcára. Anisics a rendőrségre ment és feljelentést tett Bayer ellen. Rendőr jelent meg és Bayert bekísérte a rendőrségre, ahonnan kihallgatása után együtt bocsátották el Anisiccsal. Amint a két férfi kilépett az utcára, ismét összeszólközött és verekedni kezdtek, amikor rendőr termett mellettük és mindkettőjüket bekísérte az őrszobára. Ugy Anisics, mint Bayer ellen megindult az eljárás.

— Községi mézszárazék Noviszádon. A vágóállatok ellenőrzéséről szóló és az állatorvosi ellenőrzésről szóló szabályrendelet rövid idővel ezelőtt lépett életbe. Ennek megfelelően a nagyobb lakosságú városok kötelesek községi mézszárazéket felállítani, amelyben a szegényebb lakosság részére feltétlenül élvezhető és gyengébb minőségű húst adnak el. A szabályrendelet értelmében Noviszád városának is kell majd ilyen husszárazéket felállítani a városnak abban a részében, ahol szegényebb lakosság lakik. A városi szárazékekben csak sterilizált feltétlenül élvezhető és gyenge minőségű húst szabad eladni, még pedig haszon nélkül. A városnak a hús árát úgy kell megszabnia, hogy csak a kész kiadásokat fedezze.

— Megsemmisítették Masirevics Nikola ítéletét. A szombori szokol otthonban edzés közben Masirevics Nikola szombori szokolista olyan nagy iramban rontott neki az egyik gyakorlatozó szokolistának, hogy az az elszenvedett sérülések következtében meghalt. Masirevicsot a szombori törvényszék négyévi szigorított fogházra ítélte. Az ügy a noviszádi semmitőszék elé került, amely most tartott tárgyalást az ügyben. A semmitőszék az elsőfokú bíróság ítéletét megsemmisítette s az ügyet visszatette a szombori törvényszékre azzal, hogy új tárgyalást tartanak benne és új ítéletet hozzanak.

— OSZLJEKI HIREK. A városi tanács földet adományozott a muzulmán temető kibővítéséhez. — Mohr Mátyás utazó »Simson« márkájú kerékpárját a főposta elől ellopták. A tettest keresi a rendőrség. — Penkal Iván zágربی utazó autójával elütötte Balázs Mátyás oszljeki lakos kocsját, amelyen a tulajdonoson kívül még 19 éves fia is ült. A kocsi összetört, utasai megsérültek. — Az oszljeki munkásbörze új palotájának építkezési munkálataira 29-én tartják meg az árlejtést Zágrebban.

★

A NŐI KALAP:

A női kalapnak formája változik. Egyszer olyan magas, hogy az égbe nyúlik. Majd lapos s a nőnek leír az arcára. Noha széles néha keskeny karimája S ami nem változik meg tegnaptól mára. Hanem mindig magas, ez a kalap ára.

SANYARU VENDEL

Tánciskola! NEMES
Hotel Szloboda
Az új 6 hetes kurzusra
vasárnapig minden este lehet még jelentkezni.
Tandij 140 dinar.
A már hirdetteti ideit divat táncok mellett oktattva lesz az ideit párisi slager tanc, a „Troking” is.
Szerdán és vasárnap vendéges!

— CSANTAVIRI HIREK. Vörös Antal 21 éves kőműves segéd feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki ellopta vadonatúj téliakabátját. Vörös vasárnap éjjel a Dankó-vendéglőben táncmulatságon vett részt, amikor hajnalban haza akart menni, észrevette, hogy téliakabátját ellopták. A rendőrség megindította a nyomozást, valószínűnek látszik, hogy valamelyik bálozónak tetszett meg Vörös új téliakabátja. — Mállyigyonon vasárnap időszéri értekezletet tartottak a járási iparosok. Az értekezleten Csantaviriról Oláh Mátyás elnök, Bakurek József elnök, Csernicsevics titkár és Varga Mihály malomtulajdonos vettek részt.

— Véglegesítették állásában dr. Deutsch Mihály városi főorvost. Szentáról jelentik: A városi közigyűlés három évvel ezelőtt városi tisztifőorvosává választotta dr. Deutsch Mihály szentárórvost. A választás ellen dr. Beleszlin Brankó nyugalmazott tisztifőorvos felebbezett azzal az indoklással, hogy a választás előtt 30 nappal nem írtak ki pályázatot, hanem a választást egy öt hónappal előbb kiírt pályázatot alapján tartották meg. Öt különben is már régebben megválasztották városi főorvossá és így nem volt üresedésben az állás, jöllehet a felebbező az állást nem foglalta el. Dr. Deutsch megválasztását a bánág megerősítette, erre dr. Beleszlin a közigazgatási bírósághoz felebbezett s itt helyt is adtak a felebbezésnek. A közigazgatási bíróság ítélete ellen a bánág felebbezett az államtanácshoz. Az államtanács megsemmisítette a közigazgatási bíróság ítéletét és új ítélet hozatalát rendelte el. A közigazgatási bíróság az államtanács határozata alapján megerősítette állásában dr. Deutsch Mihály városi tisztifőorvost, aki már 3 éve szerződéses főorvosként áll a város szolgálatában. Vujiics Száva városelnök tegnap vezette be hivatalába a megválasztott és megerősített városi tisztifőorvost.

Noviszád sakkózi legyőzték Szombort 4,5:2,5 arányban. Noviszád sakkózi vasárnap Szomborban vendégszerepeltek, ahol Szombor város válogatottjaival mérték össze tudásukat. A Trbolyevics serlegért felvő versenyt megérdemelten nyerte a jobb noviszádi együttes. Eredmények: Csányi—Vlaszák döntetlen. Rajkovic—Ivkovic döntetlen. Zsivánovic—Sesevics 1:0. Kulzsinszki M.—Konyovic 1:0. Pancsudzov—Schlézinger 1:0. Popovic—Gréber döntetlen. Kulzsinszki és Bröder mester játszmája még nem fejeződött be, az eredmény valószínűleg döntetlen lesz. Pfeifer—Carev 1:0. A csapatverseny jelenlegi állása: 1 Szombor, 2 Noviszád, 3 Szubotica, 4 Oszljek. Pontarányban: Szombor 4 pont, Noviszád 3, Szubotica 0 pont, de két mérkőzése még függőben van. Oszljek 1 pont. A végleges sorrend a küszöbön álló Noviszád—Szubotica mérkőzésen alakul ki.

— Mióta mosakodunk? A mai ember a mindennapi fürdést, vagy legalább mosakodást a testápolás és a jó egészség szempontjából éppen olyan nélkülözhetetlennek tartja, mint a tiszta levegőt és aligha tudja megérteni, hogy voltak idők — még pedig nem is olyan régen, — amikor az emberek egyáltalában nem mosakodtak, sőt a mosakodást egyenesen károsnak mondták. Erről az érdekes kérdéstről cikkeztek az Ifjúság most megjelent novemberi száma. Sok más közhazsnu cikk történelmi leírás, elbeszélés, vers, gazdag rejtvény, bolyeg, szerk. ízenet rovat, igen sok kép egészíti ki és teszi teljessé a tartalmas lapot, amelynek egész évi előfizetési ára tíz dinár. Ingyenes mutatószámot szivesen küld a kiadóhivatal: Petrovgrad, dr. Tirs u. 3.

SPORT

***
IIII

Futball-eredmények:

SZKOPLYE: Szkoplyei SK—Vardar 3:2 és Balkán—Spárta 4:3, mindkettő bajnoki.

NIS: Szingyelic—Zseleznesár 3:3 és Pobeda—Car Konstantin 2:0, mindkettő bajnoki.

HAMBURG: Hamburg—Berlin 1:0 (0:0), városközi mérkőzés. A hamburgi csapat már erősen készül Budapest ellen s úgy látszik, jó formában van.

BÉCS: Wacker—Steyr 7:0 és Vienna—Wienerneustadt 3:0, ligamérkőzések.

SZÜKÜL A MAGYAR VÁLOGATOTT KERET

A vasárnapi bajnoki mérkőzések tanulságai alapján dr. Dietz Károly, az MLSZ szövetségi kapitánya, 21-re csökkentette az eredetileg 26 játékosból álló válogatott keretet, amelyből kijelöl majd a Páris, Skócia és Hamburg elleni végleges csapatot. A szűkített keret tagjai a következők:

- Kapusok:** Szabó és Sziklai.
- Hátvédek:** Biró, Polgár, Olajkár, Korányi, Szoyka.
- Fedezetek:** Szalay, Lázár, Sárosi III, Turay, Balogh, Dudás.
- Csatárok:** Bognár, Sárosi dr., Cseh, Zsengellér, Toldi, Kiszely, Titkos, Gyetvai.

A három mérkőzésből álló portyára 16 játékos utazik, így tehát a fenti keretből a jövő héten még öt en esnek ki.

Rövid sport hírek

Erich von Frenkel, a finn olimpiai bizottság vezetőjének sajtónyilatkozata szerint az 1940. évi olimpiai futballtornára 20—22 csapatot várnak Helsinkibe. A selejtező mérkőzéseket, a világbajnokság mintájára, vidéken rendezik meg s csak az elődöntők és döntők kerülnek sorra az olimpiai Stadionban.

Matosics II (Hajduk) vezet 11 góllal a liga góllövő listáján, második Petrovics (Jugoszlávia) 10 és harmadik Kaczián (HASK) 9 adott góllal.

A párisi L'Autó szerint január 22-re a lemondott csehszlovákok helyett nem Jugoszláviát, hanem Portugáliát hívják meg a francia válogatott ellenfeleik.

A Nemzeti—Zuglói SE mérkőzést, amelyet a játékvezető a II. félidő 34. percében azért fűjt le, mert homokkal dobálta meg a közönség, valószínűleg uirajátsszók.

A magyar B) válogatott december második felében Belgiumban és Hollandiában játszik néhány mérkőzést.

A magyar—német uszó és víziló-mérkőzés 1939. július 15—16-án lesz Budapestben.

Szuboticei sporthírek. Az SzMTC kezdeményezésére néhány első és másodosztályú egyesület elhatározta, hogy serlegét ír ki, amelyért a tél folyamán játszanának a csapatok. A serlegért az SzMTC, Sport, Bunyevác, Bohémia, Radnicski és a Szloga csapatai küzdenének. A kupaszabályok összeállítását és a sorsolást csütörtökön este ejtik meg. A szuboticei csapatok vasárnapi programja élénknek ígérkezik. A Bácska előreláthatólag Zágrebban a Konkordiával játszik, a ZsAK Noviszádon revánst ad a Vojvodinának, a SzAND-ot pedig a beográdi Jedinstvo látja vendégül, ha a tárgyalások sikerrel végződnek.

Hogy áll a bajnokság

	LIGA			
1. BSK	11	8	3	0 34:9 19
2. Jugoszlávia	11	7	1	3 19:13 15
3. Gragyanszki (Zagreb)	11	7	0	4 27:11 14
4. Hajduk	11	5	4	2 25:15 14
5. HASK	11	5	2	4 25:17 12
6. Szlávia (Sz)	11	5	2	4 21:19 12
7. Jedinstvo	11	5	1	5 23:23 11
8. BASzK	11	3	4	4 14:17 10
9. Lyublyana	11	3	2	6 12:23 8
10. Gragyanszki	11	3	1	7 14:31 7
11. Szlávia (V)	11	2	2	7 15:30 6
12. Spárta	11	1	2	3 11:32 4

MAGYAR NEMZETI BAJNOKSÁG

1. Ferencváros	11	10	0	1 44:17 20
2. Hungária	12	9	2	1 31:16 20
3. Újpest	12	9	1	2 47:15 19
4. Kispeszt	11	6	2	3 25:19 14
5. Szolnok	11	6	1	4 21:21 13
6. Nemzeti	10	4	4	2 26:16 12
7. Phöbusz	12	4	4	4 21:22 12
8. Szeged FC	12	3	5	4 19:18 11
9. Budafok	12	4	3	5 14:19 11
10. Taxisok	12	4	2	6 37:32 10
11. Elektromos	12	3	2	7 19:28 8
12. Bocskai	11	2	2	7 18:26 6
13. Zuglói SE	11	1	2	8 14:38 4
14. Salgótarján	12	1	0	11 15:60 2

SZUBOTICAI ALSZÖVETSÉG

Tiszai B) csoport:

1. Szlávia	7	5	1	1 16:6 11
2. Adai SK	7	4	2	1 14:4 10
3. Radnicski (A)	7	4	1	2 14:13 9
4. BAK	7	4	0	3 9:7 8
5. Obilics	7	3	1	3 12:11 7
6. Radnicski (Sz)	7	2	1	4 9:12 5
7. Szloga	7	2	0	5 7:14 4
8. Merkur	7	1	0	6 4:18 2

A tekéző sport hírei

KULA: Jedinstvo—noviszádi Fankások 142:140, bajnoki mérkőzés, 100 néző. A győztes csapatból Magyarics, Süli és Bar, a vesztes csapatból Sárközi, Takács és Göncöl tűnt ki. — Vasárnap a Jedinstvo Torzsán játsszik bajnoki mérkőzést a TAND ellen.

A noviszádi Sofőrök játékosait kérjük, hogy ma este 8 órára feltétlenül jelenjenek meg a Bauer-pályán. — A vezetőség.

A noviszádi Radnicski összes játékosait kérem, hogy ma este 8 órára jelenjenek meg a Kott-pályán, ahonnan együtt megyünk a Bauer-pályára a Sofőrök elleni barátságos mérkőzésre. — A csapatkapitány.

Nagy az élénkség a Fruska Gorában. Már az őszi szezon kezdetén nagy érdeklődés megnyilvánulását lehetett tapasztalni a Fruska Gorában. A kirándulók főként Noviszád, Beograd, valamint a dunabánsági városokból verbuválódtak, de az ország más részeiből is számosan meglátogatták a hegyet. A Fruska Gora turista egyesület Vénacón levő turistaházában igen nagy a forgalom, nagyon sok kiránduló napokat is eltöltött ott és a hivatalos kimutatás szerint augusztus, szeptember és október hónapokban több, mint kétezer vendége volt az otthonnak. Mivel a turista otthonban jelenleg kisebb tatarozási munkálatok folynak, a forgalom kissé csökkent, azonban bizonyosra vehető, hogy a december annál élénkebb lesz. Különösen az első hó lesz majd nagy vonzerővel, mivel köztudomásu, hogy a Fruska Gora tél idején egyike Jugoszlávia legszebb kinézésű és legszebb kilátást nyújtó hegyeinek. A hegyről elnevezett turista egyesület zrnajeváci és oszovicei turista otthona szintén nagyon látogatott, itt azonban inkább csak vasárnapokon élénk a forgalom, mivel az otthonok inkább a kirándulók részére készültek.

**Az adai Katolikus Nőegylet
jennállásának 30 éves
évfordulója alkalmával
zászlószentelési ünnepélyt
rendezett**

Az adai Katolikus Nőegylet vasárnap ünnepelte fennállásának 30 éves évfordulóját zászlószentelési ünnepélyvel egybekapcsolva. A nívós programot ötv. dr. Burtik Győzőné, a Nőegylet elnöknője állította össze. Dél előtt a nőegyleti tagok közül küldött ség volt ötv. Kirinits Józsefnél, aki a zászlóanya tisztségét vállalta. Vele együtt a tagok bevonultak az ünnepi misére, melyet Rónay Lajos celebrált. A mise alatt a dalárda vegyeskara egyházi énekeket adott elő Piller György kántor vezényletével. Mise után átvonultak a községháza nagyszobájába, melyet ez alkalomra a községi elöljáróság berendeztetett. Itt tartották meg a díszközgyűlést. A gyerekek énekkara a nemzeti himnuszt énekelte, majd dr. Burtik Győzőné elnöki megnyitót mondott. Drozdik Imre esperes-plébános díszelnök magasztalásával beszélt a zászlószentelés jelentőségéről. Rónay Lajos káplán, a Nőegylet titkára, a 30 éves multat ünnepelő egyesület történetét ismertette. Alkalmi szavakat mondott Patus Rózsika, Nagy Jenő, Csányi Margitka és Girizd Rózsika. A díszgyűlés befejezésül Kirinits Lajosné és Bályiz Máté tanító duettet énekeltek, végül elhelyezték a zászlószegeket.

Este a Centrál-kávéház nagytermében színrögzíték Herczeg Ferenc Gyurkovits fiuk című 3 felvonásos színművét. Az előadás anyagi és erkölcsi sikere már előre biztosítva volt. A szereplők: dr. Hubert Endre, Vass Iluska, Kocsis Rózsika, Mayer Mancika, Bíró Jenő, König László, Csányi Katóka, ötv. Csongrádi Andrásné, Resocki István, Kántor József, Ezsiás István, Sterbik Sándor, Fehér Lajos, Juhász Margitka, Ivanits Eta, Csányi Margitka, Girizd Rózsika, Szollár Dávid, Kalmár Mihály, Szalma Ferenc és Simon István mind régi ismerősei a színpadnak és a várakozáson felül kitűnő alakítást nyújtottak. A rendezést dr. Burtikné végezte. Sugó dr. Beslityné volt a kitűnő maszkirozás Horváth Andrást dicsérte. Előadás után reggelig táncoltak Suki Anti muzsikájára.

Fényesen sikerült a bajmoki Kulturbund operett-előadása. A bajmoki Kulturbund vasárnap este fényesen sikerült operett előadást rendezett az Uránia mozi helyiségében. Előadásra került a Virágáros lány című 3 felvonásos operett, amelyben a legkiválóbb bajmoki szereplők léptek fel. Különböző nagy sikert arattak Döbre Magdolna, Rupek Magda és Mátz Annuska, a férfiak közül pedig Schwob Lajos, Ritscher János és Gauder Antal kaptak sok tapsot. A grófnő szerepében Schwob Emília brillírozott, nehéz szerepét megfelelő könnyedséggel játszotta meg. A férfiak Illi Teréz, Wolf Teréz, Werner Borbála, Weiststein Borbála, Döbre Mária, Schulz Mária, Schneider Anna és Beck Terike voltak. Előadás után Lutz Ferenc tanító megköszönte a közönség szíves megjelését, amivel lehetővé tette, hogy a szegények téli segélye gyarapodjon majd felszolgáltatta a megjelenteket, hogy adakozásukkal támogassák a szegényeket, mindvégig, hogy pénzbeli vagy természetbeni hozzájárulással. A nagy megértéssel fogadott beszéd után a tánc a reggeli órákig tartott.

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör kultürestje. A noviszádi Polgári Magyar Daloskör, mint minden héten, ma is megrendezi szokásos szerdai kultürestjét. A kultürest mai műsorán felolvasás és énekszámok szerepelnek. A kör kéri tagjait és barátait, hogy minél számosabban szíveskedjenek megjelenni mai kultürestjén. — Belépődíj nincs.

SZÍNHÁZ-FILM

Cigány

Népszínműelőadás a szubotcai Magyar Olvasókörben

Altalános és mindenben indokolt kívánság teljesítése volt a Magyar Olvasókör vasárnapi előadása, amely végre népszínművet, talán a klasszikus magyar népszínművek közül is azt hozta színre, amelyik a Falu roszszával és a Tolonccal vetekedett mindig a magyar népszínművek versenyében. Szigligeti népszínműve örökbecsű uttörő beállítása a falunak, a jobbágyorsban sanyaló népnek, amelynek az életbe magyorpórával avatkozik az uraság teljhatalma megbízottja, a hajdu.

Sokan hirdették hangosan a népszínmű alkonyát és kinevezték azokat, akik ennek a műfajnak az örökérvényességében hitték. A Magyar Olvasókör vasárnapi ünnepi estje rácsófolta azokra, akik a modern, kaptafára készült karriérdarabokat és többé-kevésbé tartalmatlan vikend-operetteket tartották színrevalóknak. Azok, akik lecsepülték a »divatjátult« népszínművet, vasárnap este meggyőződhetek arról, hogy a magyar közönség szívesen és szeretettel látja a színpadon a régi dalt, régi dicsőségéről. Kell a népszínmű, amely üde levegőjével élénk varázsolja a XX. század előtti kor fertőzött, tisztá életét, becsületes és emberi gondolkodását. Hogy ez így van, bizonyítja az Olvasókör feladása, zsúfolta nézőtere, ahol ujjongott, tapsolt annak a nagyszerű teljesítménynek, amivel a Kör színészcsoportja diadalra vitte Szigligeti klasszikus művét.

A nehézségekkel könnyedén küzdött meg a vasárnapi előadás, amelynek olyan sikere volt, aminőt talán a Noszthy fiu és a Gyurkovits-fiuk vagy Ábris rózsája óta nem láttunk. Nem szabad rossznéven vennünk, hogy a közönség egy része a legszebb, a legmegrázóbb jelenetnél nevette szegény Zsiga cigány lelki vergődését, pedig Garay Béla olyan lelket vitt ebbe a szerepbe, amelyent csak igazi, nagy művész lehetett. Garay izig- végig művész, akinek semmiféle teljesítménye nem meglepetés, ebbe a szerepbe azonban művészetén felül belevitte minden érzését, belevitte a — szívét!

Garay Bélának méltó társa volt a sikerben Raczko Ilonka, akiről örömteli meglepetéssel állapítja meg a bíráló, hogy szép, kedves cigányleány volt, akinek nemcsak az énekében, hanem főleg a drámai művészetében gyönyörködött a közönség. Ugy akarták eddig bemutatni, mint kifejezetten operettszállagot, aki vigjátéki szerepben is megállta a helyét, most megmutatta, hogy egvetemes művésznő, aki Garayval számtalanszor sajtolta ki a részvét és egvüttérés könyveit a közönség szívéből a szemekbe.

Salamon József deff parasztleány volt, aki nemcsak szépen és jól énekelte, hanem megértéssel játszotta meg Gyuri nehéz szerepét, ellenpartnere Jandek Ferenc Peti fiut élethűen alakította. B. Török Margit, aki egyben rendezte is a darabot, három jellemet igyekezett a legjobb akarattal magában egyesíteni: kardos menyecske volt, intrikus nő és kikapós menyecske. Mind a három tulajdonságot sikerült érzékeltetnie. Sebők Ibolya kedves volt évi szerepében. Nőzt Béla kisérteltulozta a papucshős Márton gazda szerepét, amint tulozott Szöczy Mihály is, aki a hajduból Jácót szeretett volna kihozni. Nagyon jó volt a gazdságában elbizakodott paraszt szerepében Várhegyi. Kisebb szerepekben kifogástalanok voltak Köhalmi Pál, Balázs Janka, Rákosi Péter, Konczek nővérek, Sárkány Magda, Dórsay Sándor, Barna Károly, Bulyovcsics Rózsai és Sztójanovics Ilonka.

B. Török Margit szép és hálás munkát végzett a rendezéssel, amelynek minden részletén meglátszott a gondos igyekezet. Nagyon szépek voltak a részben új díszletek és a pomosz magyar jelmezek. A közönség sokat és hálásan tapsolt.

— Bál a tolnai szegények téli segély-alapjára. Topoláról lehetik: A tolnai római Katolikus Nőegylet Szent Erzsébet napján szezonnyitó bálát rendezett a szegények téli segélyalapja javára. Az ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben kitűnően sikerült bál rendezéséért dicsőretet kell mondani dr. Farnék Dezsőnének, Kissné Firányi Jucikának, Nagy Sindornének, dr. Lőrinc Antalnének és Kucséra Istvánnak. A bál kitűnő hangulata egészen a reggeli órákig tartotta egvütt a megjelenteket a Bakai vendéglő izlésesen felszított termében.

Disznótoros vacsora a noviszádi Református Olvasókörben. A noviszádi Református Olvasókör, mint minden évben, ugy az idén is megrendezi hagyományos disznótoros vacsoráját. A vacsora iránt, amelyet szombaton, november 26-án este rendeznek, nagy érdeklődés nyilvánul meg. Böllér a közismert jó töltelék készítő Szabó bácsi lesz, a szakácsnék tisztségét a főztjük révén különösen nagy megbecsülésnek örvendő Bódi és Drenyák néni töltik be. Régi szokáshoz híven a vacsorát disznótoros felkészítő vezet be, a háziasan elkészített menü savanyuleves, kásásurka, kolbász és disznósültből áll. A vacsorára előjegyzéseket elfogad a kör házfelügyelője, esetleg telefonon (28—24) is. Vacsora után reggelig tartó tánc lesz, amelyn a zenét elsőrendű zenekar szolgáltatta.

**Ujabb operettsiker
Sztáramoravicán**

A moravica mükedvelőgárda ezutal ismételten tanujelét adta annak, hogy nehezebb teljesítményű követelményeknek is megfelel. A Krivaja mükedvelő gárdája vasárnap este a Farkas Vince féle vendéglő nagytermében zsúfolta ház előtt mutatta be a »Tabáni orgonák« című kitűnő operettet s a közönség meleg lelkesedéssel ünnepelte a szereplőket. A főszerepet Szabó Annuska, mint Lányi Kató, a szerelmi csalódás után ünnepelt művésznővé vált leányt játszotta sok természetességgel, hogy sok várost mükedvelőnek is becsületére vált volna. A másik női főszerepben Kocsis Mucika, mint Kóbor Sári játszott s ének és táncszámai minden kritikát megállanának. A páros táncjelenetekben a legtökéletesebb volt és különösen groteszk táncal arattak sikert. A férfi főszerepet, Kőrösházy Istvánt, Szabó István játszotta a főle már megszokott tudással. Szabó Annuskával való párjelenetei arattak legnagyobb sikert.

Farkas Jolánka a minden es celéd rövid szerepéből hozta ki mindazt, amit szerepe nyujtott s partnere Kiss Antal a lovász humoros szerepét játszotta jól. Bíró Bálint az öreg Kern Augustót, a német származású cukrászt játszotta kedves humorral. — Stahlenberg herceg szerepét Földi József töltötte be igen ügyesen és jó felfogásban, míg Varjas Sándor aszinpadi rendező szerepét oldotta meg tökéletesen.

A rendezés nehéz munkáját Csákvári Ferenc végezte igen tehetségesen és az egész darab meséjét tökéletesen hozta ki. A zenekart Kocsis Lajos tanította be s vezényelte, munkáját minden elismerés megilleti, a táncokat Hauzler Alajos tanította be s csaknem minden táncot megisméltelt a hálás közönség.

A nagyszerű darabot december 4-én megisméltük.

Műsoros estét rendezett a feketicsi KIE. A feketicsi református Keresztény Ifjusági Egyesület vasárnapi műsoros estéjén Bertók József ismertette a forrongó Palesztinát. Bertók Lajos a szegénységről, Balogh Juliska a tömeghisztériáról tartott elmés és találó felolvasást. Lángh Zoltán a Keresztény élet országotján címmel ismertette a hitnek a nagy emberek életében fontos szerepét játszó tényezőjét. Józsa Ferenc Mécs verseket szavalt nagyon tehetségesen. Minden számot zajos tapsokkal jutalmazott a nagyszámú érdeklődő közönség. A szokásos bibliaolvasást Kasza Lidike végezte. — A KIE most tartotta tisztújító közgyűlést, amelyn a tisztikart a következőképpen alakította meg: tanácsadó díszelnök: Ágoston Sándor püspök, elnök: Józsa Gábor, alelnök Bertók Lajos, tiszteletbeli alelnök: Sipos Mihály segédlelkész, titkár: Józsa Ferenc és Ifj. Bartha Gábor, pénztárosok: Bertók József, Bányai Lajos és Szabó Margit, ellenőr: Pál András, könyvtáros: Szabó József, háznagy: Pap István, választmányi tagok: Braszkó Ferenc, Telcki László, Németh Gábor, Borbély András, Tóth Sándor, Bordás István, Juhász Lajos, Molnár Mihály, Borbély Zsuzsi, Balogh Juliska, Tóth Zsuzsi és Pap Mariska. Pótválasztmányi tagok: Balogh Sándor Bajsa, Bordás Gábor, Kelemen András, Józsa Lajos, Gáspár Erzsébet és Kasza Lidia. Ugyvezető Lángh Zoltán.

Katalin bál Sztáranakizán. A sztáranakizai Gazdakör szombaton tartotta szokásos évi Katalin-bálját, amely igen szépen sikerült. A bálon ugyszólván teljes számban megjelent Kanizsa gazdatársadalma és a késő hajnali órákig maradt egvütt a legkitűnőbb hangulatban.

A „Vén gazember“ a noviszádi beltéri Kat. Körben

Szombaton este került bemutatásra a „Vén gazember“ a noviszádi Beltéri Katolikus Kör új otthonában

Nem régen készült el a noviszádi beltéri Katolikus Kör minden kényelemmel ellátott s a modern időknek teljesen megfelelő új székháza. A házszentelési ünnepély és teadélutánok után most rendezik az első színelőadást az új otthonban: szombaton, november 26-án a kör legjobb műkedvelői színre hozzák Mikszáth Kálmán Vén gazember című színművét, amit Harsányi Zsolt dolgozott át a mai színjátszásnak megfelelően.

A megnyilvánuló páratlan érdeklődés biztosítja az előadás anyagi sikerét, az erkölcsi sikert viszont a szereplők biztosítják, a szereposztás ugyanis a következő: Inokay Gott-

fried báró — Haits István; Inokay Eliz, a felesége — Abramovics Terus, Mária, a leányuk — Szabady Noémi; Inokay Pál báró — Kiss Nándor; Borly László főhadnagy — Paszi Ernő; Ballassa báró — Radoszavlyevics Lajos; Borly Gáspár kasznár — Tilger Mihály; Perkálné, Borly gazdasszonya — Milla Piroška; Bekeházy, szolgabíró — Lauterer János; Gyengő, ügyvéd — Kotrba Ferenc; Prinz — Ganz József; Boczko, kántor — Barth Sándor; Kontra, jurátus — Lerch Jenő; Disznossy, lakatos mester — Kovács László; Krasznay, kortes — Mátyás Gvula; Johanninas — Matesz József; Marci, Borly László huszárja — Boros János.

***

Nagy sikerrel adták elő a horgosi műkedvelők a «120-as tempo» című vígjátékot. A horgosi Kaszinó kulturális osztályának műkedvelőgárdája hosszabb szünet után a «120-as tempo» c bohózzal lépett vasárnap ismét színpadra. A közönség színtől megföltötte a Radics-vendéglő színháztermet és sűrű tapsal kísérté végig az előadást. A főszerepben Hegedűs Anci nagy haladásról tett tanúságot. Most először játszott főszerepet, de nehéz feladatát jól oldotta meg. Csikos Vali főkéletesen adta a hódító szépaszszonyt. Mindkét szereplő külön sikert aratott gyönyörű toalettjeivel. Meggyesi Bözsi ismét megmutatta, hogy az együttes egyik legtehetségesebb tagja, Fodor Mancsi és Rózi szintén tökéletesen oldották meg feladatukat. A férfiak közül Varga János aratta a legnagyobb sikert. Nagyszerű játékát állandó derűség kísérte. Tolnay Géza Leviczky szerepében szintén sok tapsot kapott. Az elnök szerepében Pernyész István élethű volt. De kitűnő volt Almási József is az intrikus igazgató alakításában, valamint Vince József a titkár, Bojnicsi Károly az orvos szerepében. Sztankov János és a

beugró Takács István szintén jól állták meg helyüket, de a többi szereplő is tudása legjavát adta, s az előadásban csak itt-ott volt kis zökkenő. Az előadás után tánc volt.

*

— **Vizsgabál Nemes tanciskolájában.** A teljes siker jegyében folyt le vasárnap Nemes tanciskolájának vizsgakoszorúeskája a noviszádi Szloboda nagytermében. A szebbnél szebb estélyi ruhák, amelyekkel a növendékek és vendég leánykák kirukkoltak, a farsangi elítálokat juttatták eszünkbe. A vizsgázó tanítványok (25 pár) hatalmas tapsot kaptak a Lambert Walk és a Palis Blide bemutatásának alkalmával. — Bálkirálynővé Palkó Arankát, bálkirállyá Blum Leót választották meg nagy többséggel.

*

Megkezdődtek a kanizsai Nőegylet játékestjei. Sztáranizsáról jelentik: A sztáranizsai Keresztény Nőegylet játékestjeinek szezonja megkezdődött. A játékesteket, mint minden évben, ezuttal a csütörtöki napokon rendezik, színhelyük a Molvay vendéglő helyiségei lesznek.

Közgazdaság

Uj otthonba költözött a tóbai Gazdakör

Vasárnap avaták fel az új otthonát

Vasárnap szentelték fel ünnepélyes külsőségek között a tóbai Gazdakör új gazda-otthonát, amelyet a tagok áldozatkészségéből építettek. Az ünnepségen Sztankovics Szvetozár földművelésügyi minisztert Glumac Bránko kabinetfőnök képviselte, a Bánáti Mezőgazdasági Egyesület központja részéről megjelent Pirc Paja alelnök és Osztrogonac Iván titkár, azonkívül résztvettek az ünnepélyen a környékbeli magyar, szerb és német gazdasági egyesületek küldöttei.

A vendégeket zenével fogadták, majd az egyházi szertartás következett, amit Kovács István plébános végzett. Ezután a Gazdakör diszközügyűlést tartott, amelyen Szántó András mondott beszédet. Beszédében köszönetet mondott a Gazdakör még életben levő 11 alapító tagjának, hogy 1907-ben megalakították a Gazdakört, majd köszönetet mondott Glumac Bránko földművelésügyi kabinetfőnöknek a földművelésügyi minisztérium tízezer dináros hozzájárulásáért és a kilátásba helyezett támogatásért. Utána Glumac Bránko, majd Pirc Paja és Osztrogonac Iván szólaltak fel, elismerésüket fejezve ki a Gazdakör tevékenysége felett és további sikeres munkát kívántak. A Gazdakör ezután vendégül látta a megjelenteket, este pedig a műkedvelők Pálivka Dezső rendezésében nagy sikerrel bemutatták a Napraforgó című falusi bohó-

zatot, amelyen a következők szerepeltek: Varga Mancsi, Bálint Etus, Bálint Terus, Koszó Erzsébet, Bálint Piros, Fehér Bözsi, Bottka Etus, Keszeli Bözsi, Olletzinge Rózi, Pálivka Dezső, Bálint János, Apró Imre, Burger Ferenc, Korom József, Udvari József, Szántó János, Sági Mihály, Kocsmáros János, Kovács Illés, azonkívül a 10 éves Bálint Rózi és a 8 éves Bálint István.

***

□ **Olaszország hazai szintetikus kaucukból készíti az autógumikat.** Az olasz önellátási terv keretében nagy súlyt fektettek a mesterséges kaucuk előállítására. A Pirelli cég vállalta magára a kutatást és kísérletet, ami teljes eredménnyel járt. A Pirelli gyár már el is készítette az első mesterséges kaucukból készült autógumikat, amiket a hadsereg vett meg. A szintetikus kaucuk készítéséhez a fő cikk az acetilén és méz — mind olyan cikk, amit 100 százalékban Olaszországban lehet beszerezni. A mesterséges kaucuk sok tekintetben jobb a természetesnél, főleg azért, mert az idő kevésbé használja el, mint a természetet.

□ **Csehszlovákia szabadkikötőt kap Gdiniában és Danzigban.** A varsói «Dobry Wieczor» című lap azt a jó forrásból eredő értesülést közli, hogy illetékes helyen azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Csehszlovákiának Gdinián lengyel kikötőben szabad kikötőt adjanak, hogy fokozzák Csehország forgalmát e kikötőn keresztül. Csehország kivitele Gdinián keresztül 1935-ben csak 39.000 tonna volt, 1937-ben pedig már 545.000 tonna. Hasonló a helyzet a behozatal tekintetében is. Csehszlovákia ezenfelül Danzigban is kapna szabadkikötőt.

— Igaza van — egyszerűen, mint vendéget a vacsorához fogom fogadni őt! Ugye a legjobb lesz így gróf?

— Igen — felelé a gróf — csak arra figyelmeztetem Szonja, hogy ne ismertesse meg magát azonnal velem!

— Nagyszerű — annál nagyobb hatással leszek reá, ha fel fog ismerni!

— És ezt a hatást kell kihasználnia Szonja — mondá Karsinszky felemelkedve helyéről — nem is sejti, hogy mennyire izgat engem az ügy! Mert hiszen, ha Jarnitzky gróftól elcsipjük és börtönbe csukjuk, azzal nincs rajtunk se gitve, mert amilyen önfejlő a gróf egyetlen szót sem vehetnénk ki belőle! De egy szép asszonynak és az ön hizelgésének nem fog tudni ellentállni — ahhoz gyenge lesz!

— Azt remélem én is — kiáltá Szonja — igen — Jarnitzky gróf ma este az én vendégem lesz!

— Engedje meg Szonja — szólalt meg ismét Karsinszky gróf, hogy egy pár percig irókézsletét igénybe vegyem!

— Parancsoljon gróf!

Karsinszky gróf ezzel az íróasztalhoz ült és levelet írt az áru-ló kocsmárosnak.

Szonja ezalatt zongorázott. Karsinszky gróf befejezve a levelet gondosan lepecsételte.

— Készen vagyok — szólta Karsinszky gróf — és remélem Sonja, hogy rendben leszünk! Nagy küzdelemnek nézünk elébe Sonja, amelynek kimenetele azonban nem kérdéses! Jól tudom, hogy

245

mit várhatunk Jarnitzky gróftól. Karsinszky gróf ezzel elbucuzott és lakására hajtatott.

*

Alig ért Karsinszky gróf lakására, maga elé hívatta Ossipot, a legmegbízhatóbb inasát.

— Vesz le a cifra ruhát Ossip — parancsolá Karsinszky gróf — és öltözz úgy fel, mint egy dubnoi polgár és eredj a városba! Menj a »Galamb« kocsmába és keresd a kocsmáros, aki az imént nálam volt! Add át neki e levelet és mondd meg neki, hogy feltétlenül engedelmességet követelek! Jaj neki, ha minden nem úgy lesz teljesítve, ahogy én azt kívánom!

Ossip maghajtá magát és eltávozott.

Karsinszky gróf teljesen nyugodt volt, hogy parancsa jó kezében van.

Röviddel ezután Ossip csakugyan mint dubnoi polgár ácsorgott az utcán, mintha sétáló volna, aki az üde tavaszi levegő után vágyódik.

158. fejezet

EGY TITKOS MEGHÍVÁS

A »Galamb«-hoz címzett kocsm-

ma Dubno egyik elrejtett utcájában huzódott meg. A külseje után ítélve nem valami kellemesen hatott az emberre.

Többnyire kocsisok, szolgák, iparoslegények keresték fel és így természetesen jólmenő üzlet volt.

Az első emeleten hat szoba volt berendezve idegenek számára. A szobák egyike gróf Jarnitzky számára volt fentartva.

*

Késő éjszaka érkezett Jarnitzky gróf Dubnoba és megszállt a kocsmában, amelyet Smirnov bocsájított rendelkezésére.

Jarnitzky gróf a következő egész napot szobájában töltötte és csak este akarta rejtékelyét elhagyni, hogy kémkedő utjára menjen ki a városba.

A kocsmáros maga vitte a gróft szobájába és figyelmeztette, hogy az ajtót zárva tartsa, nehogy esetleg meglephessék. A gróf az egész napot kétségbeesett hangulatban tölté el, amely mindnyájuk előtt érthető is volt, mert hiszen ama tudattal távozott Szaninból, hogy az, akit ő szeret, 3 nap leforgása alatt másnak lesz a felesége. Hisz a szerelem üzte őt a

rablók közé is és éppen a vezére az, aki tőle szerelmét elrabolja.

Jarnitzky gróf bár kibékült Jarosinszkyvel, mégis vérgig sértve érezte magát.

Lelkében szinte megbánta már, hogy arra az utra lépett, — amely lefelé vezet. Megbánta ama elhatározását, hogy Jarosinszky mellé szegődött. Azonban ő maga is belátta, hogy késő a megbánás, az ő számára nincs visszatérés.

Szomoruan, elgondolkodva ült asztalánál, amidőn egyszerre csak szobája ajtaján halk kopogást hallott.

Jarnitzky gróf akaratlanul is pisztolyához kapott, amely az asztalon feküdt. A következő percben azonban a kocsmáros hangját hallotta:

— Bocsnát uram — szólta a kocsmáros alázatos hangon — de beszélnem kell önnel!

Jarnitzky gróf kinyitotta a szoba ajtaját.

— Mit akarsz? — kérdé Jarnitzky gróf.

— Hát hogy lehetséges akkor, hogy valaki tudja, hogy ön a házamban van! Isten mentsen bennünket attól, hogy Karsinszky gróf meg tudja ezt, mert akkor én is...

— Beszélj ember — szakítá félbe izgatottan a gróf — mi történt; beszélj már?

A kocsmáros egy levelet nyújtott át Jarnitzky grófnak.

Jarnitzky gróf szinte kikapta a kocsmáros kezéből a levelet és csodálkozva látta, hogy csakugyan neki van címezve.

Mit kívánnak a háztulajdonosok?

Elmondják november 26-án a miniszterelnök előtt

Petrovgrádról jelentik: Mint ismeretes dr. Sztojadinovics Milán miniszterelnököt november 6-i petrovgrádi tartózkodása során felkereste a háztulajdonosok egyesületének küldöttsége és előterjesztette memorandumát, amely a háztulajdonosok kéréseit tartalmazta. A memorandumot egyúttal megküldötték az ország összes hasonló szervezeteinek és a ház és ingatlanulajdonosok zagrebi országos szövetsége is magáévátette. A szövetség egyúttal elhatározta, hogy november 26-án monstreki küldöttséget indít a miniszterelnökhöz. A küldöttség a kormányelőkötől a következőket kéri:

1. Függeszék fel az eladósodott ingatlanokra kitűzött árveréseket és a már megtartott árveréseket érvénytelenítsek.
2. Szüntessék meg a bírói zárt mindaddig, amíg az ingatlanulajdonosok adóssága törvényes uton rendezést nem nyert.
3. Az adósságok 50 százalékát írják le, mert az ingatlanok ára is ennyivel csökkent, az adósságok másik felére pedig adjanak kedvező részletfizetést.
4. Töröljék az adósságokból az ügyvédi költségeket, amelyek jelentékeny mértékben növelik az adósságokat.

□

□ Jövőre új Ford kocsik kerül forgalomba. A Ford Motor Co. bemutatta új 1939-V 8 autótípusát, amely a »Mercury« nevet kapja. Az elegáns vonalú, kényelmes kocsit feltűnően olcsó lesz.

A Prizad búzavásárlásai

A Prizad péntekig összesen 15.200 vagon búzát vásárolt, amit kizárólag Németországnak adott el. A jugoszláviai búzapiacokon az utóbbi időben megnövekedett a kínálat, az árak azonban változatlanul tartanak, mivel a Prizad továbbra is fizeti a megállapított árakat, annak ellenére, hogy ezek magasabbnak felelnek a világpiacon.

□

□ A koprivnicai Városi takarékpénztár csak most változtatta át részvény tőkét koronáról dinárra. A koprivnicai »Városi takarékpénztár« (nem önkormányzati intézet) igazgatósága határozatot hozott, hogy alaptőkéjét, amely 3 millió osztrák-magyar koronát tesz ki, átváltoztatja dinárra, úgy, hogy az alaptőke most 750.000 dinár lesz. A koprivnicai »Városi takarékpénztár« az utolsó pénzügyi intézet Jugoszláviában, amely husz évvel Jugoszlávia egyesítése után változtatta át alaptőkéjét koronáról dinárra.

□ Az állami tisztviselők fogyasztási szövetkezete malmot, közraktárat, kukorica szárítót és makaróni gyárat épít Szremszka Mitrovicán. Az állami tisztviselők beográdi beszerzési szövetkezete határozatot hozott, hogy a jövő évben nagy malmot épít, amivel egyidejűleg 500 vagon férőhellyel rendelkező raktárat is épít, úgy, hogy a raktárban 400 vagon búzát és 100 vagon kukoricát tudjon elhelyezni. Ezenfelül modern kukorica szárítót is építenek, amelyben 24 óra alatt száz vagon kukoricát tudnak szárítani. A fenti épületeken kívül modern makaróni gyárat is létesítenek. Mindezeket az épületeket Szremszka Mitrovicán akarják emelni.

Az olaszok platínát és aranyat bányásznak Abessziniában

Rómából jelentik: Az olasz önelátási bizottság egyik legutóbbi ülésén beszámoltak a Kelet-Afrikában folyó bányakutatásokról, és bányamunkákról, amelyek nagyon érdekes és értékes eredménnyel jártak. Különösen a platina és arany bányászata tekintetében. A kelet-afrikai bányatársaságok saját hatáskörükben Uolegában és Beni Siangulban 70 mérnököt és szakértőt valamint több ezer bányászot alkalmaznak. Az egyik társaság az idén 120 kiló platínát termelt és mivel rövidesen üzembehelyezik a legmodernebb technikai berendezéseket is bányájukban, remélik, hogy jövőre már 200 kiló platínát nyernek. Ez a társaság eddig 1.500 kiló aranyat is bányászott.

□

□ Felülvizsgálják Szentán a juhállományt. A báni kormányzat rendelete értelmében a juhállomány állatbetegség megjelenése következtében Szentán ma, 23-án szerdán a hatósági állatorvos felülvizsgálja a juhállományt. A vizsgálatot reggel 8 órakor tartják meg a vásártéren. Ugyancsak ma délelőtt 11 órakor Gornjibregent tartják meg a juhállományt az Ernyes kocsma előtti téren. Felhívjuk a juhtulajdonosokat, hogy juhaikat feltétlenül hajtsák el a nevezett helyekre, mert ellenkező esetben súlyos büntetésnek teszik ki magukat.

□ Kucevó környékén ólom és cink bányát találtak. Kucevó környékén gazdag ólom és cinkbányát találtak, amely iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik bányavállalatok körében.

Nagyszabású építkezések a bánáti Vujicsevön

Iskola, katolikus otthon, villanytelep

A vujicsevői (tordai) községi képviselőtestület még régebben elhatározta, hogy elad 85 hold községi földet, amelynek árából új elemi iskolát építenek. A határozatot most a pénzügyminisztérium is jóváhagyta és az jogerőre emelkedett, úgyhogy az iskolaépítést már kora tavasszal megkezdik.

Vujicsevön egyébként elkészült a Katolikus Kör otthona, amelynek építését szentgáli Boday József plébános kezdeményezésére határozták el és az egyesület a napokban beköltözik az új otthonba.

Elkészült a vujicsevői villanytelep is és december elsején megindul az áramszolgáltatás.

□

□ Lengyelország új autógyárat épít. Lublinban erősen dolgoznak egy új autógyár építésén. A gyár alapkövét szeptemberben helyezték el és a főépület és legfontosabb berendezés már 1939 júniusában elkészül. A gyár tulajdonosai Lilpop, Rau és Löwenstein. A gyár jövő év júniusában akarják üzembehelyezni és akkor kezdik meg az autómotorok gyártását is. Lengyelország motorizálása állandóan emelkedik. Ez év szeptember 1-én Lengyelországban 54.920 motoros közlekedési eszközt tartottak nyilván, amelyek közül 24.694 volt a személyautó, 8197 a teherautó, 2010 az autóbusz és 13.516 a motorkerékpár. Szeptember hónapban még újabb 1439 motorosjárművet jelentettek be nyilvántartás céljából.

Jarnitzky gróf érthetetlenül bámult a levélre.

— Honnan van-e levél? — kérde a gróf a koresmárost.

— Egy ifju adta nekem, amidőn éppen a piacra készültem.

— Vár válaszra? — kérde a gróf.

— Nem, felelé a koresmáros — elszaladt!

— Jól van, — hagyjál egyedül!

Jarnitzky gróf az ablakhoz lépett és feltépte a levelet, amely a következőképp szólt:

Jarnitzky János gróf!

Ha meg akarja tudni, hogy ki ismeri és hogy ki tud arról, hogy Dubnóban van, úgy jöjjön ma este 10 óra felé a város szélére! Ott várni fogja valaki és hozzá vezet. Ne féljen semmit, mert ha tudni fogja, hogy ki hívja magához, valószínűleg örövendeni fog. A saját érdeke megkívánja, hogy 10 órakor ott legyen, mert többször nem fog alkalom kínálkozni, hogy jóvá tegye mindazt, amit már úgy is megbánt.

Egy barátom.

Jarnitzky gróf érthetetlenül bámult az írásra, amelynek tartalma rejtélyesnek tűnt fel előtte.

Schogysem tudta kitalálni, hogy ki is lehet a levél írója, aki tudja, hogy ő Dubnóban van.

— Menjek-e vagy ne — kérde önmagát Jarnitzky gróf — és azt hiszem, nincs más hátra, mint a titokzatos felszólításnak engedni, mert hisz így a legkönnyebben megtudhatom azt, amit tudni akarok.

Jarnitzky gróf nem sokat gondolkodott, hanem elhatározta, hogy igenis el fog menni a találkára. Türelmetlenül várta, hogy beesteledjék, hogy rejtekhelyét elhagyhassa észrevétlenül.

Szinte a perceket olvasta. — Vegre este lett.

A koresmában az ivók lármája hallatszott, ő azonban óvatosan elhagyta a koresmát, hogy a szabadba jusson és a kijelölt helyet a városon kívül elérje.

Az eső is cseperegni kezdett, majd mind erősebben esett.

Jarnitzky gróf felhajta köpenye gallérját és türelmetlenül várakozott a kijelölt helyen.

Egyszerre csak egy sötét alak tűnt elő, aki egyenesen feléje tartott.

Az idegen közvetlen előtte állott meg.

— Jarnitzky János gróf? — kérde a köpenybe burkolt idegen Jarnitzky grófot.

— Az vagyok! — felelte a megszólított.

— Akkor kövessen! — mondá a titokzatos idegen.

Jarnitzky gróf minden vonatkozás nélkül határozott léptekkel követte vezetőjét.

— Hová megyünk? — kérde a gróf a köpenyes alakot.

— Csak kövessen — felelé az idegen.

Jarnitzky grófnak úgy tűnt fel, mintha megismerte volna vezetője hangját. Töprengeni kezdett, hogy honnan ismeri a hangot. De Jarnitzky gróf nem tudta kitalálni.

Jarnitzky gróf azonban követte vezetőjét, aki egy házba vezette őt. A férfi, aki az ifju grófot a házba vezette, csillogó szemekkel tekintett reá. Hirtelen lekapta sapkáját és Karsinszky gróf arca volt látható, majd hirtelen eltávozott, mert tudta, hogy teljesen megbízhatik a szép táncosnőben.

159. fejezet

AMIT EGY NŐ AKAR

Jarnitzky gróf egy elegánsan berendezett szobába lépve, tisztában volt azzal, hogy előkelő házban van.

Két inas sietett eléje, akik úgy látszik vártak reá. Elvették tőle köpenyét és kalapját, amelyet ő készségesen átadott.

A másik inas pedig fényesen berendezett ebédlőbe vezette, amelynek közepén asztal állott, két személyre terítve.

Jarnitzky gróf azon töprengett, vajjon ki lehet az, aki őt itt várja, ki lehet az az előkelő személyiség, aki őt még most is méltónak tartja arra, hogy megvendégelje, amidőn egy ajtó kinyílt és pompás selyemruhában egy nő jelent meg hangosan kacagva.

Jarnitzky gróf mélyen meghajlta magát és várt, míg megszólították őt.

— Üdvözlöm önt Jarnitzky gróf házában.

Bár Jarnitzky előtt ismerős volt a nő hangja, de nem láthatta annak arcát, mert selyemálarca takarta azt.

— Bizva a meghívó becsület-

ségében, eljöttem ide — felelé a gróf — de nem vagyok megszokva, hogy álarcban fogadjanak engemet!

— Kedves barátom — felelé az álarcos — hallottam másoktól, hogy még mielőtt Urzinába visszavonult, Párisban és Pétervárott nagyon sokszor vett részt álarcos bálokon.

— Az akkor volt — felelé a gróf.

— Hát olyan nagy különbség van akkor és most között?

— Mindenesetre!

— Igaz is, majdnem elfelejtettem, hogy Jarnitzky János gróf a fekete lovag társai közé lépett.

Jarnitzky gróf összerendezte és halotthalványan tekintett az előtte álló álarcos nőre.

— Asszonyom — kiáltá Jarnitzky — ön sokkal többet tud, mint szeretném — felelé a gróf.

— Bocsásson meg, de én többet tudok, mint ön saját maga, kedves barátom — felelé a nő.

— Hát azért hívtam ide, hogy a szerencsétlen sorsom miatt kigunyoljon — kiáltá a gróf.

— Semmiesetre sem — felelé a nő lágy hangon — mint őszintén szólva én Jarnitzky grófot valamikor nemes embernek ismertem. Most azonban, hogy rabló lett belőle, érdekel megtudni, vajjon ugyanaz a kedves ember maradt-e, mint egykor volt. Éppen azért meghívtam önt és kérem foglaljon helyet. Elég késő van, hogy a vacsorához üljünk.

(Folytatjuk)

□ A kranyi »Jugoceszka« 40 millió dinárra emelte alaptőkét. A Kranyban levő jugoszláv—cseh textilgyár eddigi 20 millió dináros alaptőkét husz millió dinárral 40 millióra emelte. azáltal, hogy 200.000 darab száz dináros névértékű részvényt bocsájtott ki. A Jugoceszka a részvénytőke emeléssel, adósságát akarja csökkenteni, amely a legutóbbi mérleg szerint 82.4 millió dinárt tett ki.

□ Elhelyezték a dolinai piacot. Csantavirrről jelentik: A dolinai piacot elhelyezték eddigi helyéről, mert azt a területet, ahol eddig a piacot szokták megtartani, a dolinai malomszövetkezet vásárolta meg új szövetkezeti malom építési céljaira. Az új piactéren szombaton már meg is tartották az első piacot. A tapasztaltak azt látszanak bizonyítani, hogy a jelenlegi piactér sokkal jobban megfelel céljainak, mivel itt összpontosítani lehet az összes árusokat. Ezt a régi piactéren nem lehetett megtenni.

□ Kanizsán kifizetik a jégkár elleni biztosítás díját. Kanizsán a kötelező jégkár elleni biztosítás biztosítási díja címén közel 120.000 dinár folyt be. Mivel a jég károkat okozott, a gazdáknak most kártérítés fejében 11.000 dinárt visszafizetnek. Azok a gazdák, földtulajdonosok, akik eddig még nem kapták meg megítélt kártérítési díjukat, most jelentkezhetnek érte a házipénztárnál, a bántóság ugyanis értesítette a várost, hogy a kifizetéseket megkezdheti.

□ Bulgária 12.000 vagon szőlőt szállított külföldre. Bulgária ez évi szőlő kivitele véget ért. Hivatalos kimutatás szerint Bulgária az idén 12.000 vagon szőlőt szállított külföldre. Ha elég vasuti kocsi állott volna a kivétel rendelkezésére, akkor még további 3.000 vagon szőlőt adhattak volna el külföldön. A kivitt szőlő egyharmada asztali szőlő volt.

□ Csehszlovákia megtiltotta az állat és állattermények behozatalát Magyarországról és Jugoszláviából. A csehszlovák hivatalos lap közli a prágai földművelésügyi miniszter rendeletét, amelynek értelmében Jugoszláviából, Magyarországból és Ausztria egy részéből tilos az állatok, állati termékek, takarmány stb. behozatala Csehszlovákiába.

□ Gyümölcsfák metszéséről ír a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl még az idei új borok kezeléséről, a gyümölcsfák fagykárjáról, az almamoly elleni védekezés alapjáról, a nikotinnak a méhekre való hatásáról, az alma új eltartási módjáról, a káposzta szabadban való eltartásáról, a növényvédelmi szerek raktározásáról, a gyümölcsfa termőréseiről stb. A dusan illusztrált színes gyümölcsképet is közlő két szaklapból a »Növényvédelem« kiadóhivatala (Budapest, V. Vécsey-u. 4) egy alkalommal díjtalanul küld el lapra való hivatkozással mutatványszámot.

TEXASI VENDEGLŐBEN

— Megmondta a főnöknöknek — kérdi a vendég —, hogy jöjjön ide, panaszt akarok tenni?
A pincér nyugodtan felel:
— Megmondtam. Mingyárt itt lesz. Csak a revolverét töltsd!

Tőzsde

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Noviszád és Szombor környéki 152, közép bácskai 152, felső bácskai 154, Tisza, uszály I. 160, Tisza, uszály II. 159, bácskai és bánáti, Duna uszály 157, begái uszály 158, tiszai csatornai uszály 157, felső-bánáti k. d. 154, délbánáti 152, szerémi, Duna 153, szerémi Száva 150. — Rozs, 72 kilós, 2 szálalékos 137.50—140. Arpa, 64—65 kilós szerémi és bácskai 148—150. Zab, 145—147. Tengeri, bácskai december—januárra 86—88, vrsaci paritásban december—januárra 85—87, indiai paritásban december—januárra 86—88, száritott bánáti K. d. 98—99, száritott vrsaci paritásban 99—100, száritott indiai paritásban 99—101, száritott uszály 100—101. Buzaliszt, nullás gg és g 237.50—247.50, kettés 217.50—227.50, ötös 197.50—207.50, hatos 177.50—187.50, hetes 147.50—157.50, hét és feles 115—120, nyolcas 110—112.50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 232.50—242.50, kettés 212.50—222.50, ötös 192.50—202.50, hatos 172.50—182.50, hetes 142.50—152.50, hét és feles 115—120, nyolcas 110—112.50. Buzakorpa, jutazsákokban, bácskai 95—97, szerémi 92—94, bánáti 90—92. Fehér bab, bácskai és szerémi 2% zsák nélkül 280—285. Szlovéniai rózsaburgonya 55—57, Ella burgonya 46—48. Sertézsír, 25 kilós kannákban, bruttó nettóért 1425—1450. Irányzat: tengeri tartott, különben változatlan. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 152, szerémi, Duna 153, Száva 150, K. d. 143—150, felsőbácskai 154, délbánáti 152, felsőbánáti 154, Tisza, bácskai uszályból I. 160, II. 159, Tisza csatorna uszályból 157, dunai hajórakomány 157 begái hajórakomány 153. Rozs, bácskai vasut 137.50—140. Zab, bácskai vasut 142—144, szerémi és szlavóniai 142—144. Arpa, bácskai 63—64 kgs 143—150, szerémi 63—64 kgs 148—150. Tengeri, bácskai XII. és I. óra 87—89, bácskai száritott 98—100. Bab, fehér 280—287. Buzaliszt, nullás gg és g 240—250, kettés 220—230, ötös 200—210, hatos 180—190, hetes 150—160, nyolcas 100—110. Korpa, prompt bácskai 95—97, szerémi 92—94. Sertézsír, új nagyhordókban 14.50—15.50, új közhordókban 14.50—15.50, új kishordókban 14.50—15.50, kannában bruttó nettóért 13.75—14.75. Füstölt szalonna 14.25—15.25, sózott szalonna porfa és hasalja nélkül 13.25—14.25. — Irányzat: barátságosabb. Forgalom: 63 vagon.

KÜLFÖLDI TŐZSDEZARLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 6.50—7.70, Berlin 5.63—5.67, London 211. Zürich, Beograd 10, Páris 11.595, London 20.71, Newyork 442 háromnegyed, Brüsszel 74.85, Milánó 23.30, Amsterdam 241, Berlin 177, Szófia 5.40, Prága 15.15, Varsó 83, Bukarest 3.25.

EGY NAGY genfi áruház előtt hirtelen megállt egy autó, kiugrott belőle két fiatalember, kezében pisztolyt tartva. Odarohantak egy gyalogjáróhoz és rálőttek. A gyalogjáró összeesett. Mielőtt a többi járókelő magához térhetett volna megdöbbenéséből, a holttest felkapták, az autóba dobták, maguk is beleugrottak és elhajtottak. Megindult a nyomozás — s a rendőrség megtalálta a két támadót, a „holttest” társaságában. Együtt mulattak éppen. Bevallották, hogy az egész támadást csak megjátszották, hogy a nevük az újságba kerüljön. A rendőrség azonban nem tette meg nekik ezt a szívességet; az eljárást közszembőborítás címén megindították ellenük, de nevüket nem közli a rendőri jelentés.

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A gyomor és a bélbetegségek megszüntetése (23)

A GYOMOR MEGBETEGEDÉSEI

A heveny gyomorhurut.

Ezen elnevezés alatt azt a körképet értjük, amelyet a köznyelven gyomorrontásnak szoktak nevezni. Ezen bántalomnak az oka legtöbb esetben valamelyes diéta-hibában keresendő. Lehet ez vagy romlott étel által előidézt, amikor az a heveny gyomormérgezés tünetei közt mutatkozik, de más esetben elegendő a gyomornak egyszerű túlterhelése, más-kor az ételeknek tulságos fűszerezése vagy tulságosan zsiros volta. Minden esetben, amikor a gyomornak valódi hurutos megbetegedéséről beszélünk, a gyomor nyálkahártyájának gyulladási betegsége áll fenn, amely rendszerint átterjed a belekre is. Ennek a bajnak a tünetei mindenki által ismeretesek, mert alig van felnőtt ember, aki valaha kisebb vagy nagyobb mérvű gyomorrontást ne ment volna keresztül. A heveny gyomorhurut esetében jelentkező fájdalmak néha kevésbé kínzóak, emellett hányinger, felbőfögés, émelygés és hányás is jelentkezhet. A hurutnak a belekre való átterjedését bélfájdalmak és rendszeren hasmenések jelzik. A betegek igen rosszul érzik magukat, a legtöbb esetben nagyfokú gyengeség fogja el a beteget, gyakran már a bántalom néhány órai fennállása után is. Ezen gyengeségnek oka egyrészt a hasmenések okozta nedvesvesztésben keresendő, részben a fájdalmak kimerítő voltában, részben pedig abban, hogy a hányások igen kinos jelenségek előidézésére vezetnek, bár rendszeren a hányás után megkönnyebbülés áll be. Súlyosabb esetekben, amikor kifejezetten gyomormérgezésről van szó, a

nagyfokú rosszulétnek az oka abban van, hogy a romlott ételekből felszívódó mérges anyagok, amelyek tudvalevőleg a legerősebb mérgek közé tartoznak, az idegrendszert is megtámadják.

Általában a heveny gyomorhurut könnyű lefolyású, kivéve azon eseteket, amikor — amint már említettünk volt — hatalmas erejű mérgek felszívódásával járó gyomormérgezés esete áll fenn. Ezen súlyos eseteknek állandó kísérője a magas láz, amely könnyebb esetekben csak kisebb fokban, vagy egyáltalában nem szokott jelentkezni. Nem szükséges tehát arra külön felhívnom a figyelmet, hogy az ilyen esetekben azonnal orvoshoz kell fordulni. A rögtön alkalmazott energikus gyógy-eljárások legtöbbször elejét veszik a bántalom súlyosabbá fajulásának, amennyiben az orvosi beavatkozás minden eszközt felhasznál arra, hogy a szervezetbe került mérgeket onnan eltávolítsa és azokat más módon is hatástalanokká tegye. Ezen mérgeknek erősen mérgező volta azt követeli, hogy a beavatkozás minél hamarabb megtörténjen, mert az ez irányban való minden késedelem nagyon kellemetlen, sőt vészes következményekkel is járhat.

A gyomorrontás könnyebb esetében elsősorban a hashajtás jön számításba mint hathatós gyógyászati beavatkozás, ha pedig egyéb fenyegető tünetek nem mutatkoznak, úgy a koszt szigorú megszorításával, így eleinte koplaltatással rendszeren elérjük célunkat. Később lassan, fokozatosan térünk át a rendes kosztra.

(Folytatása pénteki számunkban)

A rheuma gyógyítható (23)

A nyaki csigolyák és a felső végtag reumás ízületi bántalmainál a Gamma-Compress kényelmesen alkalmazható, de nagyon alkalmas lesz a vállizületnek a kezelésére is, különösen, hogy a vállizületnek a melegkezelése technikailag mindig nehézségeket okoz. A melegfürdőknél nem merül a váll kellő mélyen a vízbe, a száraz melegkezelések között pedig alig találunk olyat, amelyet úgynevezett, kellő formában rögzíteni tudnánk. A Gamma-Compress jól hajlítható és kellőképp rögzíthető is s ezért úgy a vállizületre, mint akár a felső végtag bármely izületére könnyen applicálható. Hasonlóképpen egyszerű az alkalmazása az ágyéki csigolyák vagy a csípőizületnek a megbetegedésénél, vagy amikor a térdizület, a lábszár és a lábfej beteg.

Használat után a compress felakasztjuk olyan helyre, ahol mindkét oldal éri a levegőt, mert nedvesen és összegöngyölve megpenészedhetik. A száritás után megkeményedik, de forró vízbe mártva újra visszanyeri eredeti puhaságát.

Az iszap házi alkalmazásának kitűnő módja

a Polyvango kezelés.

A Polyvango finom, szagtalan, száraz, szürkésbarna por, amely tulajdonképpen poralaku fangot és még valamilyen anyagot tartalmaz és bizo-

nyos mennyiségű víz hozzáadásával azonnal felmelegszik 52 fok C. hőfokra. A Polyvango kezelés nagyon egyszerű: az előírt vízmennyiség hozzáadása után plastikus massa keletkezik, amelyet vagy direct a beteg izület fölé, vagy a bőrre, vagy jó vastagon egy vászonruhára kenünk és úgy helyezük a beteg végtagra. Erre a borogatásra vízhatlan vásznot teszünk s azután a szokásos módon a beteget szárazon pakkoljuk.

A Polyvango nagyon lassan hűl ki s még 4 óra után is 38 fok C.-t mutat. Az előnye a többi melegkezelések felett az is, hogy minden időben egy perc alatt könnyen elkészíthető, könnyen beszerezhető és olcsó.

A Polyvango kezelést még tovább egyszerűsítik a készen kapható Polyvango-compresses, amelyeknél a Polyvango jól záródó vászonzacskóban van elhelyezve. Ezt egész egyszerűen kb. 3 deci vízzel átöblítjük s addig gyurjuk, amíg az egész vízzel felszívta. A compress azonnal átmelegszik, ezt a meleget órák hosszáig megtartja, így beteg izületek kezelésére igazán alkalmassá lesz.

Az iszappakolás utáni száraz pakkolásnak s az így bekövetkező melegpangásnak fontos szerepe van az egész kezelésben s ezért ennek jelentőségét ismételtén hangsúlyozzuk. Az úgynevezett keresztlövött házi kezeléssel éppen olyan kitűnő eredményt érhetünk el, mint elérnénk akkor, ha a beteg a fürdőintézetbe menne be lakni és kezelését ott folytatná.

(Folytatása pénteki számunkban)

Mexikó fizetésektelen

Mexikó Cityből jelentik: Mexikóban mindenki kész beismerni, hogy az ország gazdasági válságban van és csak akörül eltérőek a vélemények, hogy mi okozta ezt a válságot és mennyi ideig fog tartani. A lakosság egy elenyésző kisebbsége azt hiszi, hogy a válság mélypontján már túl van az ország és most már javulni fognak a viszonyok, mások viszont teljesen reménytelennek látják a helyzetet és már

nyílt államesőd

bekövetkeztétől tartanak.

Jól informált gazdasági és diplomáciai körökben úgy nézik, hogy Mexikó még évekig kénytelen lesz a mai válsággal küzdeni, mielőtt remény nyílnék a javulásra. Négyeszközt a magasrangú állami tisztviselők is beismerik ezt.

AZ OLAJ

A gazdasági és pénzügyi válság korántsem annak a következménye, hogy Mexikó az idén márciusban kisajátította a külföldi olajvállalatokat, jóllehet, kétségtelen, hogy ez irányította a külföldi figyelmét a mexikói viszonyokra és ez okozta külföldön azt a hiedelmet, hogy Mexikó mélyreható változások, sőt újabb forradalom küszöbén áll. A helyzet ezzel szemben az, hogy a depresszió egészen 1935-ig nyúlik vissza és részben a rossz termékek hosszú sorozata, részben az egymást követő sztrájkhullámok okozták.

A mexikói jegybank heti kimutatásai már jóval a petróleumvállalatok kisajátítása előtt világosan mutatták, hogy az arany- és ezüst tartalék már régen nem elegendő arra, hogy a mexikói peso árfolyamát, amely akkor 3.60 peso volt egy dollárért — továbbra is fenntartsák. A kormány mindazonáltal csak akkor határozta el magát arra, hogy szabad folyást enged a peso igazi árfolyamának kialakulására, amikor

Anglia és Amerika megszakította Mexikóval kapcsolatát a petróleumvállalatok kisajátítása miatt.

Ma már 5 pesót kell fizetni egy dollárért és a mexikói kormány természetesen nem mulasztja el az alkalmat arra, hogy minden lehetőségét Angliára és főképpen Amerikára hátrítsa ezért. Rendkívül ügyes propaganda folyik országsszerte annak elhíttetésére, hogy idegen hatalmak valósággal összeesküvést szőttek Mexikó ellen. A propaganda a peso árfolyamának zuhanását részben arra vezeti vissza, hogy

az Egyesült Államok megszüntették a mexikói ezüst vásárlását.

Ez a magyarázat sem helytálló, mert amikor Amerika az ezüstvásárlást beszüntette, a peso árfolyama már nemcsak hogy megrendült, hanem meredeken zuhant.

Cardenas köztársasági elnök számára a legnagyobb szerencse, hogy a külföldet teheti felelőssé a súlyos gazdasági válságért. Ennek köszönheti, hogy pozíciója nem rendült meg, annak ellenére, hogy

a lakosság helyzete nagyon rosszabbodott. Külföldön egyesek már arra számítottak, hogy Cardenas elnök belebukik a válságba, de ennek éppen az ellenkezője következett be. Ma Cardenas szilárdabban ül a helyén, mint valaha. Külföldön nem számoltak azzal, hogy milyen benyomást fog kelteni Mexikóban az, hogy Cardenas az első köztársasági elnök, aki bebizonyította, hogy

teljesen függetleníteni tudja magát a külföldtől,

kiváltképpen pedig az Egyesült Államoktól.

Két elődje, Obregon és Callas köztársasági elnökök 1923-ban és 1928-ban már szintén elhatározták magukat a külföldi petróleumvállalatok kisejítítésére, mégis visszariadtak attól, hogy újat huzzanak az Egyesült Államokkal. Érthető, hogy ilyen körülmények között — az üzletembereket kivéve — Mexikó egész lakosságára valósággal felszabadulásként hatott, amikor az idén márciusban Cardenas tábornok szó nélkül kisajátította a petróleumvállalatokat.

A PROPAGANDA

Szerencsése volt Cardenasnak az is, hogy Anglia igen éles diplomáciai jegyzékekkel felelt a kisajátításra. Cardenas a diplomáciai viszony megszakítását arra használta fel, hogy a gazdasági válság közepette egyszerre lángrobbantsa a nacionalizmust és ezzel elterelje a lakosság figyelmét az ország kétségbeesztő anyagi helyzetéről.

Szüntelenül azt hirdetik országsszerte a kormány agitátorai, hogy

az idegen hatalmak meg akarják semmisíteni az országot

és Cedillo tábornok felkérését külföldről finanszírozták. Úgyesen hirdetik, hogy egyedül Anglia bojkottja az oka annak, hogy Mexikó nem dúsgazdag ország. Az idej leirhatatlanul rossz idegenforgalmi szezonért viszont az Egyesült Államokat teszi felelőssé a mexikói kormány-propaganda.

Természetesen mindez teljesen alaptalan, hiszen számszerű adatokkal is könnyen be lehet bizonyítani, hogy

Mexikó valójában már régen fizetésektelen.

A párisi tőzsdén a legtöbb mexikói értékpapír árfolyama alacsonyabban áll még a régi cári Oroszország állampapírjainál is. Ez mit sem változtat azon, hogy a kormánypropaganda jóvoltából a mexikóiak milliói szentül meg vannak győződve arról, hogy az országot idegen hatalmak összeesküvése fenyegeti, ami ellen az egyetlen menekvés, ha mindenki Cardenas elnök mögé tömörül.

KEZDŐDIK AZ ISKOLA

— No, Pistike, mit csináltak ma egész délelőt az iskolában?

— Vártunk arra, hogy mikor mehetünk haza.

APRÓHIRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

AZOKNAK A VIDÉKIEKNEK, KIKNEK CSAK VASÁRNAP VAN IDEJÜK a könyvvitel megtanulására

most kivételesen alkalmat adok erre, ha mielőbb jelentkeznek. — Prospektusért írjanak **BORBÉLY LAJOS** könyvszakértőnek Noviszád. Postafiók 75. Lakás: Kralj Petra II. ulica 162. számú ház melletti új uccában.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Hálás szívvel mordunk köszönetet mindazoknak, kik felejthetetlen halottunk

Jung Henrik

temetésén megjelentek, részvétnyilatkozatukkal és virágadományikkal mélyen fájda munkon enyhíteni igyekeztek.

Külön köszönetet mondunk a „Frohsinn” német dalárdának a temetésén való testületi meletlenésért. Noviszád, 1938 nov. 22.

A gyászoló család

ELADO

Kamenica legszebb helyén kétésfél hold prima új szőlő eladó. Bővebbet a kindóhivatalban. 7193

HAZ 48.000.— dinár készpénzért egy kis adóssággal eladó, 6 kisebb lakással Beogradban a Kralja Alekszandra uccában. »SRETNJA RUKA« Zavod. Kalmić, Beograd, Draškovičeva ul. 3/I.

Szép családi házak már 65.000 dinártól. Bérházak 100.000 dinártól 1 millióig. Telkek a legelőnyösebben. Földbirtokok 17 holdas, 23 holdas, 31 holdas, 62 holdas, Noviszád közelében. Szőlők, gyárak, gyártelepek eladók »Ingatlanforgalmi iroda« Noviszád, Zselezniciska 1. 7209

Kitűnő babeles kolbásszal,

elisőrendű itató, egyszerű zenekar
IPICS FÉLKANAL, Szabolcsa, Törvénysekkel szemben. Reggelig nyitva! Olcsó árak!

URANIA

NYOMDAI MÜINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT
NOVISAD, KR. PETRA II 50

MINDENMÉJ KEREKEDÉLMI NYOMTATVANYOK NAPILAPOK, FOLYÓIRATOK, KÖNYVEK, PLAKATOK STB. IZLESEK ÉS MODERN KIVITELBEN, SZOLID ÁRAKON KÉSZÜLNEK

TELEFONSZÁM: 20-58

URANIA MOZI, Noviszád

Igazgató: TESLA-FILM, BEOGRAD

BEMUTATÓ:

A folyó éneke

Hatalmas énekes zenés remekmű a legkedveltebb filmsztárokkal:

Allan Jones, Irene Dunne és Paul Roberson a híres néger baritonistal

ZONGORA, kitűnő hangú, rövid, bérbeadó, esetleg eladó. Cim a kiadóban. 7211

KERESLET

Üres szobát keresek. Cimeket »Tiszta« jellegre a kiadóba kérek. 7215

Kifutófiút azonnal felvesz Belánovics hentes, Noviszád, Kralja Petra II. ul. 86. sz. 7206

KÜLÖNFELE

DR. FILIPON CREME

a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuehler, Vrsac. 2474

»FLORODOR«

szakorvosi felügyelet mellett készült, elűntet mitessert, pattanást és ráncokat. Ára Jugoszláviában Din. 22.— Kapható szaküzletekben. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád. 5124

Jegyezze meg jól Braun József süzsemester Kralja Petra II. 36 alatt van. Raktáron tart minden szörmeárut. Új munkát, valamint minden átalakítást, javítást gyorsan, megbízhatóan és olcsón végez. 5256

Az arcórt nem preparálni, hanem rendszeresen ápolni kell. Daruvári krém a legjobb arcópoló Háromsarkos nagy doboz 15 din., feles doboz 7.50 dinár. Kapható szaküzletekben.

Felveszünk:

Munkavezetőt gépműhely részére. Előnyben szorgalmas és komoly erő, aki ismeri a gépek készítésének módszerét, ért a gozgek és szivogaz motorok kezeléséhez és jártas az elektromos üzemekben.

Hertészti, aki szabad idejében más munkát is végez, felülvel az udvarra stb. Ajánlatok állományelven, fizetési igény és beletési idő megjelölésével »8.50« jellegre Schmolka hirdetőbe.

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **André Dezső**
Kiadóhivatal vezetője: **Bimsek Ferenc**
Prezsiata — Előfizetés:
Egy óra . . . . . 28.— dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra . . . . . 50.— dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160.— dinár
(kihordó útján 172 din.)
Izlati svakodnevno. Megjelenik naponta
Post. čekovni račun — Postacselekszámia:
Zagreb, 46.692